

Základná škola Jaroslava Simana,
Októbrová 16, Valaská

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Učebné osnovy pre 9. ročník

Názov iŠVP	Škola pre deti budúcnosti
Názov iŠkVP	ŠkVP pre II. stupeň - nižšie sekundárne vzdelávanie
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia	9. 9. 2019
Miesto vydania	Základná škola J. Simana, Októbrová 16, Valaská

Valaská, september 2019

kolektív učiteľov 2. stupňa
Koordinátor: Mgr. Denisa Maťovčíková

www.zsvalaska.edupage.sk
048/6176927

Obsah

Školský učebný plán pre 8. ročník	3
Inovovaný školský vzdelávací program pre 8. ročník	4
Hodnotiace portfólio v 8. ročníku	6
Inovované učebné osnovy ISCED pre 8. ročník	7
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA	8
ANGLICKÝ JAZYK	26
MATEMATIKA	40
INFORMATIKA	47
DEJEPIS	58
GEOGRAFIA	52
OBČIANSKA NÁUKA	65
FYZIKA	70
CHÉMIA	73
BIOLÓGIA	76
ETICKÁ VÝCHOVA	84
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA	87
TECHNIKA	94
VÝTVARNÁ VÝCHOVA	98
TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA	104

Školský učebný plán pre 9. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín 9. ročník	Poznámky
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk	5	
	Anglický jazyk	3	
	<i>Nemecký/Ruský jazyk</i>	0+2	
	Tvorivé písanie	1	
	<i>Cvičenia zo sl. jazyka</i>	1+0	
Matematika a práca s informáciami	Matematika	5	
	Informatika	1	Delí sa na skupiny.
	<i>Cvičenia z matematiky</i>	1+0	
Človek a spoločnosť	Dejepis	3	
	Geografia	1	
	Občianska výchova	1	
Človek a príroda	Biológia	1	
	Fyzika	1	
	Chémia	1	
Človek a hodnoty	Etická výchova/ náboženská výchova	1	Delí sa na skupiny.
Človek a svet práce	Technika	1	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	Delí sa na skupiny.
Spolu		30	

Poznámky:

Žiaci sa delia na skupiny:

- na vyučovanie cudzích jazykov do počtu 17
- na vyučovanie informatiky do počtu 17 žiakov
- na vyučovanie telesnej výchovy na chlapcov a dievčatá do počtu 25 žiakov
- predmety napísané kurzívou sú v ročníku voliteľné, žiak si z nich vyberá vždy z možností:
A. Nemecký/Ruský jazyk v počte 2 hodiny/týždeň
B. Cvičenia z MAT/Cvičenia zo SJL v počte 1/1, spolu 2 hodiny

Inovovaný školský vzdelávací program pre 9. ročník

Charakteristika výstupov žiakov 9.ročníka

Jedným z cieľov nižšieho sekundárneho vzdelávania je, aby žiaci získali záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti a rozvíjali všetky kľúčové kompetencie.

1. V tomto ročníku sa zameriame na rozširovanie spôsobilosti žiakov vedieť prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, sociálny a osobnostný rozvoj, mediálnu výchovu a tvorbu projektov a prezentácií.

Realizácia:

V rámci povinného ročníkového výstupu pripravia žiaci koncom školského roka slávnostnú akadémiu pre mladších spolužiakov a rodičov, na ktorej budú prezentovať výsledky svojej práce počas celej školskej dochádzky. Akadémia v kultúrnom dome nahradí tradičnú rozlúčku deviatakov na konci školského roka.

2. Zámerom nižšieho sekundárneho vzdelávania je aj to, aby si žiak osvojil základy celoživotného vzdelávania sa a mal potrebu učiť sa aj mimo školy.

Realizácia:

Žiaci priebežne počas roka vytvoria projekty a prezentácie na zvolenú tému, navzájom spolupracujú v rámci aktivít žiackeho parlamentu, organizujú aktivity.

Ciele 9. ročníka:

- a) identifikovať text podľa jazykového štýlu, ovládať vymedzenie štýlov podľa jazykových prostriedkov i útvarov, ovládať slohové postupy
- b) samostatne sformulovať text na zadanú tému, pri jeho prezentovaní využívať zásady rétoriky, napísať úvahu na zadanú tému
- c) ovládať charakteristiku a útvary literárnych druhov, aplikovať vedomosti pre analýzu a interpretáciu umeleckého textu
- d) spracovať a prezentovať projekt na zadanú tému
- e) dosiahnuť úroveň A2.2 nazvanú Používateľ základov jazyka
- f) rozumieť bežným orientačným tabuliam, označeniam
- g) vedieť vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch
- h) požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť
- i) vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok
- j) aplikovať otázky v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch - stopách po minulosti
- k) používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu
- m) diskutovať, argumentovať o geografických zaujímavostiach Austrálie, Oceánie, Ameriky – prírodných i kultúrnych
- n) ovládať riešenie sústavy dvoch rovníc, výpočet povrchov a objemov telies, riešiť úlohy z praxe
- o) správne používať primeranú fyzikálnu terminológiu
- p) použiť získané teoretické poznatky o magnetických a elektrických javoch
- q) poznať uhl'ovodíky a ich deriváty

- r) poznať význam sacharidov, tukov a bielkovín
- s) poznať minerály a horniny, základné geologické procesy, skameneliny a vedieť určiť vek Zeme, živé a neživé zložky prostredia, populáciu a ekosystém
- t) byť hrdý na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu
- u) byť tolerantný k iným kultúram a názorom, poznať charakteristické diela a štýl kľúčových epoch európskeho umenia
- v) naprogramovať zložitejšiu animáciu v programovacom jazyku Imagine

Vychádzajúc z obsahu vzdelávania v inovovanom Štátnom vzdelávacom programe a v inovovanom Školskom vzdelávacom programe sme na dosiahnutie cieľov a získania kľúčových kompetencií žiakov vybrali tieto okruhy učiva:

Staň sa dobrým rečníkom, Jazykové štýly a slohové postupy (SJL)

Tlačénica vo svete tlačív (SJL)

Úvaha, výklad (SJL)

Objemy a povrchy telies (MAT)

Riešenie rovníc a ich sústav (MAT)

Magnetické a elektrické vlastnosti (FYZ)

Elektrické obvody, Elektrická energia, Astronómia (FYZ)

Geografia Austrálie, Oceánie a Ameriky (GEG)

Neživá príroda a jej poznávanie, dejiny Zeme, ekologické podmienky života (BIO)

Uhl'ovodíky, Deriváty uhl'ovodíkov (CHE)

Svet a Slovensko v 20. storočí, EÚ, NATO (DEJ)

Animácia v programovacom jazyku Imagine, algoritmy (INF)

Logické princípy fungovania internetu (INF)

Základná ekonomická orientácia (OBN)

Globálne problémy súčasného sveta (OBN)

Atletika, hry (TSV)

Kolektívne loptové hry (TSV)

Zdravý životný štýl (ETV)

Pozvanie k zodpovednosti, Rozhodnutie pre vieru (NBV)

Moja rodina, Moje povolanie, Môj domov (CUJ)

Krajina, ktorej jazyk sa učím (CUJ)

Hodnotiace portfólio v 9. ročníku

Povinné práce v hodnotiacom portfóliu:

- štvrťročné písomné práce z matematiky, kontrolné práce po tematických celkoch, vstupné a výstupné previerky, rozcvičky, bleskovky
- 4 kontrolné diktáty podľa zamerania učebných osnov
- kontrolné slohové práce: úvaha, výklad
- ústna odpoveď v literatúre – 1-krát za polrok
- testy na preverenie zvládnutia učiva po každom tematickom celku, bleskovky zo slovnej zásoby, prezentácie /slovenský jazyk, anglický jazyk/
- 1 laboratórnu prácu z biológie
- ústne a písomné odpovede minimálne raz za polrok /dejepis, geografia, fyzika, chémia/
- vypracovať a odprezentovať projekt na zadanú tému v jednotlivých predmetoch
- preukázať zručnosť pri práci s mapou /geografia/
- minimálne 2 laboratórne práce z chémie
- po jednotlivých tematických celkoch napíšu žiaci písomnú prácu /chémia, fyzika/
- krátke písomné práce /fyzika/
- testy pohybovej výkonnosti /TSV/

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- referáty, modely, aktuality /geografia, fyzika, občianska náuka/
- olympiády /slovenský jazyk, anglický jazyk, geografia, dejepis, biológia/
- projekty a prezentácie /všetky predmety/
- účasť v súťaži Hviezdoslavov Kubín, Šaliensky Matko
- prezentácie, referáty o spisovateľoch
- vlastná tvorba – uverejnenie v školskom časopise Círn
- návštevy knižnice, príspevky do časopisu
- rozhlasové relácie

Inovované učebné osnovy ISCED2 pre 9. ročník

Učebné osnovy ISCED 2 tvoria vlastný didaktický program vzdelávania. Je rozpracovaný pre jednotlivé vyučovacie predmety 9. ročníka Základnej školy Jaroslava Simana, Októbrová 16, Valaská. Vychádzajú z Inovovaného štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie našej školy.

Učebné osnovy pre každý predmet majú nasledovnú štruktúru:

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu
2. Ciele vyučovacieho predmetu
3. Obsah vyučovacieho predmetu
4. Kľúčové kompetencie
5. Prierezové témy
6. Stratégie
7. Učebné zdroje
8. Hodnotenie predmetu

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Predmet: SLOVENSKÝ JAZYK A LITEARATÚRA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 5 hodiny/týždeň (165 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu - časť: slovenský jazyk a sloh

1.1 Charakteristika predmetu

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) považujeme za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Vo vyučovaní jazyka sa do popredia dostane analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Analýza a interpretácia jazykových prejavov poskytne žiakovi priestor na sebauvedomenie. Dá šancu objaviť a následne prejsť pozitívny vzťah k sebe a iným, nadobudnúť primeranú sebadôveru, schopnosť dokázať hodnotiť svoje prednosti i nedostatky, umožní dokázať vyjadrovať svoje pocity a hodnotiť svoj vlastný citový stav, dokázať hodnotiť svoje správanie a jeho dôsledky.

Cieľom je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

1.2 Ciele predmetu

- Viest' žiakov k spoznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému. Viest' ich k poznaniu bohatosti jazykových prostriedkov na jednotlivých rovinách jazykového systému, k odhaľovaniu vzťahov významu a formy a vzťahov medzi jednotlivými rovinami jazykového systému. Zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov. To napomáha žiakovi chápať zložitost' a vzájomnú súvislost' javov okolitého sveta, orientovať sa vo svete, prijímať nové informácie a odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti, formovať si svoje postoje k svetu a životu, spoznávať zákonitosti súčasného života, pochopiť históriu a inšpirovať sa do budúcnosti.

- Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách.

Tento cieľ je determinovaný získaním správnych ortografických a ortoepických návykov a zručností, ale aj zručností v štylizácii príslušnej vety či textu.

- Pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku a vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocit jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami. Prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných.

- Prostredníctvom jazyka viesť žiakov k spoznávaní histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.

- Prehlbovať estetické čítanie žiakov a tak im umožniť vnímať a precítiť krásu umeleckého slova či diela.

- Rozvíjať etické čítanie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt.

1.3 Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v iŠVP.

Slovenský jazyk na 2. stupni zahŕňa jazykovú zložku a slohovú zložku.

Slovenský jazyk a literatúra Slovenský jazyk + sloh		Ročník: 9. Počet hodín: 5 h (3 h slovenský jazyk a sloh/ 2 h literatúra) Počet hodín ročne: 99 h /66 h		
Temat. celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierez. témy Medzip. vzťahy
ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS	Pravopis	Jazykové pravidlá v prejavoch, požiadavky ortografie, lexikológie, morfológie a syntaxe Hlásky – delenie, spodobovanie, rytmický zákon	Žiak vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie a syntaxe. Žiak vie samostatne, formou tichého čítania skontrolovať svoj text s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť, pričom pri oprave svojho textu aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu. Žiak vie opraviť texty vytvorené niekým iným.	OSR, ENV BIO, OBN
	Zvukové vlastnosti reči	Prízvuk, dôraz, prestávka, melódia, tempo reči, sila hlasu	Žiak vie v praxi použiť uvedené javy.	MEV BIO
VÝZNAMOVÁ ROVINA JAZYKA	Slovná zásoba	Spôsoby obohacovania slovné zásoby:	Žiak vie v umeleckom texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu nepriamych pomenovaní: metafora, metonymia, personifikácia.	ENV, MEV OBN
	Nepriame pomenovania	Nepriame pomenovania (metafora, metonymia, personifikácia)	Žiak vie v praxi použiť uvedené javy.	
	Jednoslovné a viacslovné pomenovania	Jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	Žiak vie v texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu jednoslovných pomenovaní a viacslovných pomenovaní	
	Frazeologizmus	Funkcia a význam		

TVAROVÁ ROVINA JAZYKA	Slovná členenie	frazeologickej jednotky	(združených pomenovaní). Žiak vie v texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu frazeologizmov.	
		Slová podľa - vecného významu - plnovýznamové, neplnovýznamové, jednovýznamové, viacvýznamové, synonymá, homonymá, antonymá; dobového výskytu, pôvodu, spisovnosti, citového zafarbenia	Žiak vie používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku. Žiak vie využívať vhodné slová a slovné spojenia v súlade s komunikačnou situáciou, témou a s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie. Žiak vie v texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu spisovných slov, nárečových slov.	MUV, OŽZ <i>BIO, INF, DEJ, ANJ, NEJ</i>
		Národný jazyk	Žiak vie využívať funkčne jazykovú pestrosť v komunikácii aplikovaním spisovných, nárečových a slangových prostriedkov s ohľadom na situáciu, tému a komunikačných partnerov.	
		Skratky	Skracovanie slov v slovnej zásobe, ich výslovnosť a pravopis Typy skrátených slov: <i>skratky, značky, iniciálové skratky, skratkové slová</i>	DOV <i>FYZ</i>
		Slovníky	Pravopisný, výkladový, synonymický, historický, frazeologický, cudzích slov, výslovnostný, nárečový, slangový slovník Žiak dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť význam slov a overiť si ho v jazykovedných príručkách. Žiak pozná funkciu jednotlivých jazykovedných príručiek. Žiak si vie správne vybrať jazykovednú príručku a overiť v nej význam lexikálnych jednotiek.	
		Podstatné mená	Podstatné mená ako ohybný slovný druh Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -ál, -r, -l <i>Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu</i>	ENV GEG MEV
	Pridavné mená	Pridavné mená ako ohybný slovný druh	Žiak vie vysvetliť funkciu ohybných slovných druhov a gramatických kategórií v texte. Žiak vie identifikovať v texte neživotné podstatné mená mužského rodu, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis Žiak vie identifikovať v texte cudzie podstatné mená, vysvetliť ich význam a overiť si ho v jazykovedných príručkách. Žiak vie vysvetliť funkciu prídavného mena a gramatických kategórií v texte.	MUV <i>ANJ, NEJ</i>

	Zámená	Zámená ako ohybný slovný druh (základný tvar zámen, skloňovanie zámen, rod, číslo, pád) Delenie zámen: osobné – základné, privlastňovacie opytovacie ukazovacie Krátko a dlhé tvary zámen	Žiak vie určiť druh prídavného mena. Žiak vie identifikovať v texte zámená v rôznych tvaroch, určiť ich základný tvar a gramatické kategórie a vysvetliť ich funkciu v texte. Žiak vie identifikovať v texte opytovacie a ukazovacie zámená, určiť ich gramatické kategórie a vysvetliť ich funkciu v texte.	OSR MAT
	Číslovky	Číslovky ako ohybný slovný druh	Žiak vie správne použiť krátke a dlhé tvary zámen.	
	Slovesá	Slovesá ako ohybný slovný druh Dokonavý a nedokonavý vid sloves Plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá	Žiak vie vysvetliť pravopis čísloviek, funkciu čísloviek a gramatických kategórií v texte. Žiak vie vysvetliť pravopis sloves, funkciu sloves a gramatických kategórií v texte. Žiak vie vysvetliť a identifikovať dokonavý a nedokonavý vid sloves a vie vysvetliť jeho funkciu v texte. Žiak vie rozlíšiť plnovýznamové a neplnovýznamové tvary sloves, chápe spájanie neplnovýznamového slovesa s iným slovesom.	OSR
	Príslovky	Príslovky ako neohybný slovný druh	Žiak vie vysvetliť pravopis prísloviek, funkciu prísloviek a ich stupňovanie.	DOV DEJ
	Predložky	Predložky ako neohybný slovný druh	Žiak vie vysvetliť pravopis predložiek (s dôrazom na vokalizáciu, spodobovanie a správnu väzbu), ich funkciu v texte a viazanie s predložkovým pádom.	
	Spojky	Spojky ako neohybný slovný druh Funkcia spojky <i>a</i> (zlučovacia, dôsledková, dôvodová ai.)	Žiak vie identifikovať spojky v texte a vysvetliť ich funkciu. Žiak ovláda písanie čiarky pred spojkou <i>a</i> v spojeniach typu <i>a tak</i> , <i>a preto</i> .	
	Častice	Častice ako neohybný slovný druh	Žiak vie identifikovať v texte častice a vysvetliť ich funkciu. Žiak vie rozlíšiť, či častica vyjadruje istotu, neistotu (pravdepodobnosť). Žiak dokáže rozlíšiť, či časticou zdôrazňujeme výrazy, ktoré pokladáme za dôležité.	GEG
	Citoslovčia	Citoslovčia ako neohybný slovný druh	Žiak vie identifikovať v texte citoslovčia a vysvetliť ich funkciu. Žiak ovláda pravopis citosloviec (<i>i</i> , <i>í</i> , <i>y</i> , <i>y'</i>) a správne ich v texte oddeľuje čiarkami. Vie z nich vytvoriť	

SYNTAKTICKÁ ROVINA JAZYKA	Vetné členy	Hlavné vetné členy: podmet – vyjadrený a nevyjadrený, prísudok – slovesný a slovesno-menný, vetný základ – slovesný a neslovesný Vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie, prívlastok – zhodný a nezhodný, prístavok	slovesá. Žiak vie určiť hlavné a vedľajšie vetné členy, chápe význam a funkciu jednotlivých vetných členov vo vete. Žiak vie, ktorým slovným druhom môže byť konkrétny vetný člen vyjadrený. Žiak vie v jednoduchých holých, rozvitých vetách a vetách rozvitých s viacnásobným vetným členom správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich významovú a gramatickú funkciu.	OSR, DOV OBN, DEJ
	Vety Jednoduchá veta	Delenie viet podľa: obsahu – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia (všetky); členitosti jadra vety – dvojčlenná, jednočlenná; zložitosti – jednoduchá veta, súvetie Jednoduchá veta: holá, rozvitá, rozvitá s viacnásobným vetným členom	Žiak vie identifikovať vety podľa konkrétneho členenia. Žiak vie samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka. Žiak vie samostatne tvoriť jednoduché holé, rozvité vety a vety rozvité s viacnásobným vetným členom s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka. Žiak vie pri tvorbe dvojčlenných viet správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich významovú a gramatickú funkciu.	MEV
	Jednoduché súvetie	Jednoduché súvetie	Žiak vie tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka	
	Zápor	Zápor, popretie, odmietanie Predpona ne- alebo samostatné slovo nie	Žiak vie správne tvoriť zápor v slovách a vo vetách, pozná rozdiel medzi popretím jedného vetného člena a celej vety. Žiak pozná podstatu a prostriedky vyjadrovania záporu.	
	Interpunkcia	Bodka, čiarka, výkričník, otáznik, pomlčka, spojovník, bodkočiarka, dvojbodka, úvodzovky, tri body, apostrof, lomka, zátvorky	Žiak pri tvorbe vlastných textov využíva celú škálu interpunkčných znamienok a vie ich správne použiť.	ENV BIO
ŠTYLISTICKÁ ROVINA JAZYKA	Súdržnosť textu	Súdržnosť – celistvosť textu Prostriedky súdržnosti	Žiak vie definovať text, pozná prostriedky súdržnosti textu: obsahové – téma textu a významové vzťahy medzi vetami, jazykové –	

SLOH			zámená, spojky, častice, doslovné opakovanie, synonymické opakovanie. Žiak vie podľa použitých jazykových prostriedkov triediť jazykové štýly. Žiak vie charakterizovať jednotlivé jazykové štýly, pozná spôsob ich uplatnenia. Žiak vie v konkrétnom štýle použiť správny výber a usporiadanie jazykových prostriedkov. Žiak vie uplatňovať znaky jazykových štýlov v ústnom a písomnom prejave. Žiak vie po krátkej príprave samostatne vytvoriť text, ktorý bude v súlade so stanoveným jazykovým štýlom.	OSR FYZ, GEG
	Slohové postupy	Opisný, informačný, rozprávací a výkladový slohový postup	Žiak vie charakterizovať jednotlivé slohové postupy, vie zatriediť slohové útvary ku konkrétnym slohovým postupom. Žiak vie funkčne využívať slohové postupy vo výpovedi. Žiak vie uplatňovať znaky slohových postupov v ústnom a písomnom prejave. Žiak vie po krátkej príprave samostatne vytvoriť požadované slohové útvary/žánre. Žiak rozoznáva v texte znaky opisného, informačného, rozprávacieho a výkladového slohového postupu. Žiak pri opakovanom čítaní a oprave konceptu textu reviduje a edituje koncept textu s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu. Žiak reviduje a edituje koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov. Žiak vie vytvoriť a prečítať čistopis s opravenými chybami. Žiak vie zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie vie zdôvodniť. Žiak vie prerozprávať obsah prečítaného umeleckého a vecného textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.	MEV OBN GEG
		Úvaha, výklad, prednáška, odborný opis, úradný list,	Žiak vie identifikovať odlišné, resp. spoločné kompozičné znaky nasledovných slohových útvarov/žánrov: Žiak vie vytvoriť osnovu, koncept pre pripravovaný text.	ENV, OSR, TPPZ OBN

Analytické a syntetické zručnosti

1. Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
2. Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
3. Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov.

Tvorivé zručnosti

1. Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
2. Ústne prezentovať vlastný text.
3. Napísať krátky príbeh.
4. Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
5. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

1. Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
2. Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti

1. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
2. Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
3. Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

1.5 Prierezové témy

Environmentálna výchova – v téme Úvaha(*posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia; schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu*), Členenie jazykových štýlov, Vypísanie tlačiva, Zvuková stránka jazyka, Predložky spojky – (Príroda a šport), Náučný štýl – (Jaskyne).

Mediálna výchova – v téme Jazykové štýly (*rôzne texty a pracovné listy, ktoré spracúvajú rôzne témy - identifikácia jazykového štýlu. Prioritne aktuálne novinové správy, plagáty, inzeráty, oznamy, listy, vedecké štúdie, regionálne povesti, interview*), Publicistický štýl- *Pravdivosť a tendenčnosť v médiách, (etika novinára, bulvár, druhy spravodajstva, kritériá výberu a spracovania správ, manipulácia a ovplyvňovanie verejnej mienky)*

Multikultúrna výchova – v téme Slová podľa pôvodu (*slová latinského pôvodu, nemecké slová, lexika z angličtiny, internacionalizmy – rozmanitosť kultúr na Slovensku*), aplikovať vedomosti zo syntaxe na textoch, ktoré súvisia s EÚ: vznik, história, orgány, členské štáty, symboly...

Slovná zásoba:

- Slová podľa vecného významu
- Vzťahy medzi slovami
- Slová podľa dobového výskytu
- Slová podľa stylistickej príslušnosti
- Slová podľa citového zafarbenia
- Slová podľa pôvodu
- Slová podľa spisovnosti
- Obohacovanie slovnej zásoby

Ochrana života a zdravia – v téme *prioritne pri určovaní viet a vetných členov zadať texty, ktoré súvisia formami komunikácie v súčasnosti – komunikácia v sociálnych sieťach a bezpečnosť na internete. Prvá pomoc, úrazy, pobyt v prírode...*

Osobnostný a sociálny rozvoj – v téme *Slovná zásoba (individuálna aktívna a pasívna slovná zásoba, obohacovanie slovnéj zásoby, rozširovanie, spisovná komunikácia), Obohacovanie slovnéj zásoby (overiť vedomosti získané z roviny lexicológie. Uvedomiť si rozsah individuálnej aktívnej a pasívnej slovnéj zásoby. Frekventované cudzie slová, najčastejšie používané slová. Analýza rôznych zadanych textov slov, význam ktorých zisťujeme so slovníkom).*

Slovná zásoba: Rečnícky štýl – práca s jazykovednými slovníkmi.

Náuka o jazyku: Náučný štýl, administratívny – tlačivá a formuláre, úradný list, úradný a štruktúrovaný životopis.

– projekty: v téme *Informácie v slovníkoch (Vyhľadanie a spracovanie informácií. Riešenie problémov, komunikácia, argumentácia. Prezentácia práce - ako formy projektu, plagátu, výskumu, prezentácie- využitie IKT)*

Náuka o jazyku: Jazykoveda, Členenie jazykovedy, Národný jazyk, Spisovný jazyk, Kodifikácia spisovného jazyka, Nárečie, Slovná zásoba.

1.6 Stratégie

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z **psycholingvistického hľadiska** stavia na tvorivosti a detskej hre, na tvorení vlastného textu (hra s jazykom).

Zo **sociolingvistického hľadiska** sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo **systémového hľadiska** sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových javov. Skúma sa forma a obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachroniu jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na **spojenie jazykovej slohovej zložky** vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly.

V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si **zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfolologickej a syntaktickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy**. Vyučovacie procesy vyúsťujú do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov. Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale text patriaci k rozličným štýlom, s uplatnením rozličných slohových postupov i jazykových i mimojazykových prostriedkov (čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie). Pri práci s textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javoch a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú metódou postupných krokov. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili

z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému. Dalším krokom je tvorenie vlastného textu z analyzovaným javom, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú cvičenia na zmechanizovanie hľadania a používania preberaného javu v texte, na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí zhrňujúce poučenie o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov a pod.

Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu

Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov a v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje indukčná metóda, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo-štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom ročníku.

Vyučovanie slovenského jazyka je založené **na komunikatívno-poznávacom princípe**, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecnenému poznatku o danom jave. Poučenie o preberanom jave a jeho začlenení do širšej skupiny javov sa môže robiť formou prehľadných tabuliek, grafov a pod. pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o chápanie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov.

Vo vyučovaní sa uplatňuje princíp špirálovitosti a postupnosti, to znamená, že o preberaných jazykových javoch sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú do hĺbky.

Metódy

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (**napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.**) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má **samostatná práca žiakov** s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to **práca v dvojiciach či skupinách**, ktorá ma byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom **didaktických hier**. Dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek využívajú akusticko-auditívne pomôcky a opticko-akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje žiakov v práci.

Všeobecno-didaktické metódy:

- informačno-receptívna – úvod do nových tematických celkov (fakty, názvy, termíny, postupy...)
- reprodukčná metóda – zručnosti a návyky (aplikovanie pojmov, vzťahov, zákonov, teórií...)
- problémový výklad
- heuristická metóda
- výskumná metóda

Konkretizácia

- didaktická hra
- samostatná práca
- inscenačná metóda
- metóda práce žiakov s učebnicou a knihou
- metóda výkladu
- metóda demonštrovania a pozorovania
- metóda riešenia úloh
- sokratovská metóda
- prípadová štúdia
- DITOR

1.7 Učebné zdroje

Literatúra:

- učebnica – KRAJČOVIČOVÁ, J. – KESSELOVÁ, J.: *Slovenský jazyk pre 9.ročník základnej školy a 4.ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. 1.vyd. Bratislava: SPN, 2011, 125 s. ISBN 978-80-10-02106-2

- zbierky k učebnici,

- jazykové príručky, jazykovedné časopisy,

- encyklopédie, slovníky

KAČALA, J. a kol: *Krátky slovník slovenského jazyka*. Bratislava. Veda 1989.

KRÁL, A.: *Pravidlá slovenskej výslovnosti*. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1996.

ŠALING, S., IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, M. a kol.: *Veľký slovník cudzích slov*. Bratislava - Prešov. Samo 2006.

Kolektív autorov: *Slovník cudzích slov*. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2005.

PISÁRČIKOVÁ, M. – MICHALUŠ, Š.: *Malý synonymický slovník*. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1990.

SMIEŠKOVÁ, E.: *Malý frazeologický slovník*. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1989.

NAVRÁTIL, L. – ŠIMURKA, J.: *Pravopis. Praktická príručka slovenského pravopisu*. Nitra. Enigma 2002.

WEIDLEROVÁ, A. – WEIDLER, E.: *Sloh na dlani*. Bratislava. Príroda 2003.

Didaktická technika

- interaktívna tabuľa, cd-prehrávač

- edukačné CD, - prezentácie

- internet

(www.wikipedia.sk, www.books.sk,
www.slovník.juls.savba.sk, www.osobnosti.sk, www.litcentrum.sk,
www.slovincina.vselico.com)

1.8 Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne (každý tematický celok) v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete SJL sa vykonáva klasifikáciou.

Hodnotenie zahŕňa kvalitu vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie.

2. Časť: literárna výchova

2.1 Charakteristika predmetu

V literárnej časti predmetu sa žiak prostredníctvom literárnych ukážok zoznamuje s literatúrou všeobecne, konkrétne s literárnymi druhmi, literárnymi žánrami, kompozíciou literárnych diel, štylistikou literárneho textu, s metrikou, získava informácie o autoroch.

Primárnym v **literárnej výchove** sa stáva rozvoj schopností žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality.

2.2 Ciele predmetu

Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (recepciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu.

Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Koncepcia vyučovania literatúry vychádza predovšetkým zo zážitku, vytvorenia si pozitívneho vzťahu k literatúre.

Učivo je koncipované tak, aby sa sústavne rozvíjali čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Učiteľ nepredkladá žiakom hotové poznatky, ale vytvára mu podmienky a pripravuje podnety, aby sa vedomostí zmocňoval sám.

2.3 Obsah vyučovacieho predmetu – časť literárna výchova

Slovenský jazyk a literatúra Literatúra		Ročník: 9. Počet hodín: 5 h (3 h slovenský jazyk a sloh/2 h literatúra) Počet hodín ročne: 99 h /66 h		
Temat. celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierez. témy <i>Medzip. vzťahy</i>

	Opakovanie	Literárne druhy: lyrika, epika, dráma Literárne žánre – vedomosti z predchádzajúcich ročníkov	Žiak vie charakterizovať jednotlivé literárne druhy, pozná žánre literárnych druhov.	
	<i>Lyrická poézia</i>	Poézia ako súčasť umeleckej literatúry. Aplikovanie znalostí o poézii.	Žiak vie odlíšiť poéziu a prózu, pozná termíny verš, rým, strofa, refrén, zdobenina, idea, epiteton, personifikácia, prirovnanie. Dokáže rozlíšiť striedavý a združený a obkročný rým.	OSR
	Reflexívna S. Chalupka: Kráľ'ohofská	Romantizmus – Štúrovská básnická generácia	Žiak vie definovať literárny smer romantizmus. Žiak vie vysvetliť pojem lyrický hrdina v básni.	DEJ
	J. Kráľ: Duma bratislavská	Lyrická báseň, lyrický hrdina. Umelecké jazykové prostriedky. Ideový zámer básne Symboly – zaužívané pomenovania. Básnická otázka. Sylabický veršový systém. Ponáška na ľudovú slovesnosť. Ľúbostná lyrika ako spôsob vyjadrenia autora.	Na základe vedomostí z predchádzajúcich rokov a dejepisu, vie vysvetliť použitú symboliku. Vie sformulovať hlavnú myšlienku. Na základe vlastného vnímania vie žiak vydedukovať a sformulovať záver o ideovom zámere básnika, forme realizácie básnikových myšlienok. Žiak vie báseň zaradiť do poézie: spoločenskej, reflexívnej, prírodnej, ľúbostnej. Vie identifikovať umelecké básnické prostriedky: metafora, metonymia, personifikácia... Žiak vie definovať sylabický veršový systém.	MEV OBN
	A. Mickiewicz: Óda na mladosť	Poézia ako prostriedok na vyjadrenie revolučných myšlienok autora	Žiak chápe poéziu ako vyjadrenie myšlienok autora.	MUV
	F. Schiller: Na radosť	Umelecké básnické prostriedky – básnická otázka...	Žiak vie, že rozdiely v jednotlivých výpovediach sú odrazom osobitosti autora a jeho pohľadu na svet.	HUV
	J. Hollý: Na Umku	Lit. žánre – óda	Žiak vie porovnať verše s inými formami básní.	
	J. Botto: K mladosti	Forma lit. diela Striedavý rým Téma a hl. myšlienka – obsah diela Umelecký štýl - pátos, nadnesenosť Rôznorodosť básnickej výpovede rovnakej myšlienky autorov	Žiak vie charakterizovať literárny žánre – óda. Žiak vie sformulovať tému a hlavnú myšlienku básne. Ovláda typológiu poézie a vie jednotlivé typy poézie odlíšiť na základe analýzy básne pod vedením učiteľa. Žiak pozná základné údaje o živote a diele štúrovskej generácie básnikov. Vie vysvetliť pojem ponáška na ľudovú slovesnosť. Vie vysvetliť úsilie štúrovcov v oblasti kodifikácie jazyka.	
	Spoločenská P. O. Hviezdoslav: Krvavé sonety	Sonet, rytmus, výstavba verša, členenie strof Obkročný rým, presah	Žiak vie vysvetliť termín sonet, pozná členenie strof, téza, antitéza, syntéza. Vie označiť a určiť druh	OŽŽ DEJ

			rýmu – striedavý. Žiak vie zdôvodniť dielo ako reflexívnu lyriku.	
I. Krasko: Otcova roľa	Stotožnenie autora s lyrickým hrdinom. Využívanie symbolu na pomenovanie vecí.	Vie vyhľadať umelecké jazykové prostriedky v texte a vysvetliť ich význam.	OSR, MUV GEG	
R. Dilong: Staroba radí	Satira v tvorbe autora Vnútna kompozícia básne	Žiak vie nájsť v texte satirické prvky, chápe, čo je satira. Žiak vie určiť, v ktorej časti básne je nastolený problém a v ktorej časti je jeho nezvyčajné riešenie.		
T. Corbière: Epitaf	Epitaf Obsah básne	Žiak vie definovať epitaf ako lyrický žáner. Vie zaujať hodnotiace stanovisko k prečítanému básnickému textu a primeraným spôsobom ho vyjadriť, prípadne aj obháji v triede.		ENV BIO
Aforizmus	Aforizmus	Žiak vie definovať aforizmus ako epickú filozofickú formu, ktorá pomocou ustálených obrazov dokáže výstižne formulovať myšlienku.		
Epika a epické žánre				
P. O. Hviezdoslav: Ežo Vlkolinský	Román vo veršoch Vonkajšia kompozícia diela Slovná zásoba, stavba viet, umelecké prostriedky Epos	Žiak vie prostredníctvom znakov vonkajšej kompozície priradiť dielo k literárnemu žánru. Vie zostaviť dejovú osnovu textu. Vie zdôvodniť funkciu zdrobnení v texte. Vie charakterizovať epos. Vie, že text má znaky epického diela a znaky umeleckej viazanej reči – verše, strofy, umelecké jazykové prostriedky.	MEV DEJ	
H. Stol: Priamov poklad	Dej, prostredie, stupňovanie napätia deja, postavy	Vie vytvoriť charakteristiku hlavnej postavy na základe prečítanej ukážky. Pozná rozdiely medzi historickým dielom a odborným textom.	MUV	
L. Zúbek: Jar Adely Ostrolúckej		Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku, na základe prečítaného vie charakterizovať postavy, vie sa orientovať v prostredí a v posúvaní deja. Žiak vie využiť vedomosti z dejepisu.	DEJ	
V. Ferko, A. Ferko: Ako divé husi	Hlavná myšlienka, postavy, prostredie, časová os	Žiak vie zaradiť ukážku k správne literárnemu žánru, vie rozlíšiť, čo je v románe vedecké a čo fantastické.	OSR	

I. Asimov: Stratený robot R. Álvarez: Deň, keď čas plynul naopak	Vedecko-fantastický román	Žiak vie vyjadriť svoje pocity z prečítaného textu, vie text reprodukovať, vie pomenovať tému.. Vie vypísať kľúčové slová a zostaviť osnovu.	GEG TPPZ OŽZ FYZ
J. A. Owen: Hľadanie červeného draka	Dobrodružný román	Vie charakterizovať román, dobrodružný román. Vie, že dobrodružný román sa vyznačuje dramatickosťou a príbehovosťou. Chápe zložitú vzťahov medzi postavami. Vie odlíšiť reálne postavy od fantastických postáv.	ENV
A. Christie: Diomedove kone	Detektívna literatúra Kompozícia detektívky	Žiak pozná znaky detektívnej literatúry. Pozná znaky kompozície detektívky. Vie vymenovať predpoklady dobrého detektíva na vyriešenie záhady. Vie zdôvodniť dôležitosť motívu.	OSR OBN
V. Hugo: Bedári	Dejová osnova, voľná interpretácia textu.	Žiak vie zostaviť dejovú osnovu a na jej základe voľne interpretovať text. Vie samostatne sformulovať vlastné hodnotenie textu a vie ho primerane obhajovať. Pri obhajobe názoru dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie.	MUV
F. Hečko: Červené víno	Generačný román	Žiak vie definovať generačný román, po prečítaní textu vie charakterizovať hlavné postavy.	DEJ
D. Dušek: Dvere do kľúčovej dierky	Vonkajšia a vnútorná kompozícia Dejové napätie, rozprávač	Žiak vie vysvetliť vonkajšiu a vnútornú kompozíciu diela. Vie, že priama reč a krátke vety napomáhajú tvorbe napätia deja, identifikuje postavu rozprávača.	OSR
R. Brat: Mordovisko	Humor v prozaickej tvorbe Slang, umelecké jazykové prostriedky, ja - rozprávanie	Žiak vie v texte vyhľadať humorné prvky. Vie zdôvodniť použitie slangu v texte. Vie určiť umelecké jazykové prostriedky.	OBN
Ch. Brontëová: Jana Eyrová	Dievčenský román Prostredie, stylistické prostriedky	Žiak vie charakterizovať dievčenský román. Po prečítaní textu vie vysvetliť, prečo okrem deja a postáv ovplyvňuje výber umeleckých stylistických prostriedkov.	MUV
J. Šimulčíková: Dievča s bocianími nohami	Hlavné a vedľajšie postavy Obsah diela – téma a hlavná myšlienka	Žiak vie určiť hlavné a vedľajšie postavy.	
J. Wilsonová: Dieťa zo smetiska	Dialóg a monológ Ja - forma	Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku a tému.	

	Z. Šulajová: Džínsový denník			BIO
	Dramatické žánre			
	W. Shakespeare: Romeo a Júlia	Tragédia – expozícia, kolízia, kríza, peripetia, katastrofa Umelecká viazaná reč, dialóg, prológ	Žiak vie vysvetliť definíciu pojmov tragédia, komédia, činohra muzikál. Žiak vie rozčleniť text podľa záväznej kompozície – expozícia, kolízia, kríza, peripetia, katastrofa. Vie, že vonkajšia kompozícia má podobu umeleckej viazanej reči. Žiak vie po prečítaní textu vyjadriť a obhájiť svoj názor. Žiak pozná a chápe členenie divadelnej hry na dejstvá a výstupy, vie, čo je jednoaktovka. Vie, že divadelná hra môže vzniknúť aj prepisom z epického žánru. Vie vysvetliť pojmy premiéra, repríza, derniéra. Žiak vie charakterizovať muzikál ako dramatický žánr. Chápe, že muzikál je syntézou slovesného textu, hudby, spevu a tanca. Žiak vie vysvetliť pojem inscenácia, vie, že postavy, prostredia a dej môžu byť zasadené do súčasnosti.	MEV DEJ TEV, HUV
	J. G. Tajovský: Ženský zákon	Komédia Dejstvá, výstupy Jednoaktovka Prepis Premiéra, reprízy, derniéra		
	A. Vášová: Cyrano z predmestia	Muzikál Hudba Inscenácia		

2.4 Kľúčové kompetencie - literárna zložka

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
2. Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
3. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

Analytické a interpretačné zručnosti

1. Prerozprávať obsah prečítaného diela.
2. Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty.
3. Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová.

4. Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
5. Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Tvorivé zručnosti

1. Zdramatizovať básnický alebo prozaický text.
2. Ilustrovať umelecký text.
3. Napísať kratší prozaický útvar, básnický text, scenár.
4. Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

1. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
2. Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe.
3. Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
4. Budovať si vlastnú knižnicu.

2.5 Prierezové témy

- Mediálna výchova – práca s knihami, s internetom, časopismi, diskusia o filmoch a filmových hrdinoch, prezentácia svojho diela – predvedenie vlastnej scény pred spolužiakmi, v téme F. Hečko – Červené víno ukážka filmu
- Multikultúrna výchova – postoj k iným skupinám, sila Slovákov sa prejavuje aj literárnom umení, tolerancia v spoločnosti, literárne diela spájajú národy a ich kultúru, uvedomenie si vlastnej identity - v téme A. Mickiewicz – Óda na mladosť
- Ochrana života a zdravia – práca s textom, čítanie: správne dýchanie, držanie tela, artikulácia, životospráva, vplyv energetických nápojov na zdravie, zmysluplné využitie voľného času v prospech jednotlivca, skupiny národa
- Osobnostný a sociálny rozvoj – kniha a voľný čas, láska k vlasti a národu v živote mladého človeka. Je ťažké sa zrieknuť lásky?, vzťah k ľudovej slovesnosti, upevňovanie národného povedomia, sebaaprezentácia, sebahodnotenie, vyjadrenie vlastného názoru a jeho obhajoba, akceptovanie odlišného názoru, literárny hrdina – môj vzor, príprava na budúce povolanie, vzťahy medzi generáciami – rozdiely v názoroch, riešenie problémov dospievajúcich - v téme F. Schiller – Na radosť, J. Hollý – Na Umku, aforizmus, Ch. Jacq – Ramzes syn svetla, J.A. Owen – Hľadanie červeného draka, CH. Bronteová – Jana Eyrová, A. Vašová – Cyrano z predmestia

- projekty: Môj obľúbený štúrovský básnik, Najkrajšia báseň, Zamyslenie sa nad zmyslom života – v téme Spoločenská lyrika, epické diela

2.6 Stratégie

Základom vyučovania literatúry je **komunkatívno-poznávací a zážitkový model vyučovania**. Keďže literatúra v sebe obsahuje aj esteticko-výchovné zameranie, ktorého súčasťou sú interpretačné a vyjadrovacie schopnosti, učiteľ vedie žiaka k tomu, aby na základe vlastného zážitku a pochopenia obsahu a formy vyslovil vlastný názor.

Metodické postupy prihliadajú na tieto formálne znaky metodického prístupu:

- a/ prečítanie textu s porozumením
- b/ precítenie obsahu

- c/ uvedenie si zmyslu obsahu
- d/ pokus o reprodukovanie čitateľského zážitku,
- e/ aplikácia a využitie osvojených vedomostí
- f/ analýza – rozbor
- g/ syntéza – porovnanie prvkov v diele,
 - porovnanie diel
 - vyvodenie vzťahov, súvislostí
- h/ hodnotenie – posúdenie podľa vlastných kritérií.

Metódy: práca s učebnicou, práca so zbierkou úloh, práca so slovníkmi a jazykovými príručkami, diktát, slohová práca, individuálne čítanie, čítanie v skupine, spoločné čítanie, brainstorming, diskusia, rozhovor, rozprávanie, vysvetľovanie, písomné metódy, didaktické hry, tvorivé činnosti, dramatizácia, inscenačné hry, pracovný list, ústna skúška, písomná skúška, test

Formy: individuálna práca, skupinové vyuč., hromadné vyuč., vyuč. v knižnici, domáca úloha

2.7 Učebné zdroje

Literatúra

UČEBNÉ ZDROJE: Literárna výchova pre 9.ročník základných škôl a 4. ročník gymnázií s osemročným štúdiom
Autorov: Mgr. Daniela Petříková, 2011

- knihy, časopisy a noviny, katalóg školskej knižnice, portréty spisovateľov
- Didaktická technika – interaktívna tabuľa, CD-prehrávač, notebook, edukačné CD
- prezentácie
- internet (www.wikipedia.sk, www.books.sk,
www.slovník.juls.savba.sk, www.osobnosti.sk, www.litcentrum.sk,
www.slovincina.vselico.com)

Ďalšie učebné pomôcky - návšteva divadelného predstavenia

2.8 Hodnotenie predmetu

V literatúre sa hodnotí úroveň zvládnutia problematiky žánru, hodnotia sa aj čitateľské schopnosti a zručnosti, schopnosť interpretovania, hodnotové činitele i estetické vnímanie. Skúšanie prebieha formou rozhovoru, besied, didaktických hier, vypracovaním projektov, čiastkových zadanií.

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete SJL sa vykonáva klasifikáciou.

Hodnotenie zahŕňa kvalitu vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie.

Spracovala: Mgr. Martina Tyčiaková, 2013
ZŠ J. Simana, Októbrová 16, Valaská
Upravila: Mgr. Martina Tyčiaková, 2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Predmet: ANGLICKÝ JAZYK ako 1. cudzí jazyk

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 3 hodiny/týždeň (99 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba prvého cudzieho jazyka, t. j. anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca: Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- ☐ efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- ☐ využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- ☐ v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- ☐ v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- ☐ používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- ☐ riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- ☐ vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- ☐ lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- ☐ kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- ☐ tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- ☐ prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- ☐ vedome získavať nové vedomosti a zručnosti,
- ☐ opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- ☐ uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- ☐ opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- ☐ chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- ☐ dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- ☐ kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- ☐ udržať pozornosť pri prijímaní informácií,

- ☐ pochopiť zámer zadanej úbhy,
- ☐ účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- ☐ aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- ☐ pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- ☐ byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- ☐ jazykové kompetencie,
- ☐ sociolingválne kompetencie,
- ☐ pragmatické kompetencie.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- ☐ bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- ☐ základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov,
- ☐ obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií,
- ☐ osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- ☐ niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- ☐ komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- ☐ jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- ☐ udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom najjednoduchších bežných výrazov (upravené SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- ☐ usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadanie slov, príčina/následok),
- ☐ využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zisťovať postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi,
- ☐ používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- ☐ používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede (upravené SERR, 2013, s. 124 – 132).

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v ŠVP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP: <https://www.minedu.sk/data/att/7525.pdf>

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Tematický celok	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Počet navýšených hodín
Človek a spoločnosť, komunikácia	žiak vie reagovať pri prvom stretnutí, vie reagovať na predstavenie niekoho	Ako sa voláš? Odkiaľ si? Ako dlho si tu? Prosím?	
Mládež a jej svet	žiak sa dokáže uistiť v rozhovore, že jeho slová boli pochopené	Je mi ľúto, ale nerozumiem. Čo znamená?	
Voľný čas a záľuby	žiak vie nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou, dokáže viesť krátke spoločenské rozhovory	Prítomný čas jednoduchý a priebežový Statívne slovesá Mám rád..... Neznášam.... Nevadí mi	
Šport nám, my športu	žiak vie predstaviť vkus a záľuby, vyjadriť, čo má a nemá rád	Druhy športu a športová výbava	
Mládež a jej svet	žiak vie reagovať na príbeh alebo udalosť, vie sa opýtať na minulosť a vyjadriť svoju reakciu na počuté	Minulý čas jednoduchý a priebežový Predprítomný čas	
	žiak vie vyjadriť svoj názor, súhlas alebo nesúhlas so situáciou	Prídavné mená charakterizujúce človeka	
	žiak vie vyjadriť strach, obavy, problém	Šikanovanie je/nie je problémom	
	žiak vie vyjadriť požiadavku	Obávam sa,.... Niečo nie je v poriadku... Mohol by som...? Mohli by ste.....?	
		Určitý a neurčitý člen	

Mládež a jej svet Človek a spoločnosť, komunikácia	žiak vie vypočítať a podať informáciu, informovať sa, začleniť informáciu a odpovedať žiak vie vyjadriť svoje plány, želania, vôľu žiak vie stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti žiak dokáže viesť telefonický rozhovor- vie reagovať na počuté vie prejsť záujem vie vyjadriť svoj názor – súhlasiť / nesúhlasiť	Vyjadrenie budúcnosti – budúci čas s „will“ budúci čas s „going to“ pomocou prítomného času Podmienkové vety typu 1 Budeš sa cítiť lepšie ak... Mohli by ste....? Je mi ľúto ale..... Počkajte.... To mi vyhovuje.	
Mládež a jej svet Človek a príroda Človek a spoločnosť, komunikácia	žiak vie vybrať z ponúknutých možností, vyjadriť, čo by spravil/nespravil v danej situácii žiak vie vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť žiak vie vyhľadať špecifickú informáciu, porozumieť náučnému textu žiak vie stanoviť a oznámiť pravidlá žiak vie vybrať z možností žiak vie vyjadriť svoj postoj žiak dokáže vystríhať a poradiť žiak vie nadviazať kontakt, vie upútať pozornosť, vie zistiť informácie žiak vie podať informáciu, vie vyjadriť schopnosť vykonať určitú činnosť, vie zistiť informáciu	Podmieňovací spôsob Dal by si si tetovanie? Neurobil by som to. Keby....., tak..... Nebezpečné situácie - náučný text tak silný, že... tak veľá, že... Zákazové značky Prídavné mená Zvratné zámená Nemyslím si, že je to dobrý nápad. Nemal by si to robiť. Keby som bol tebou... Dávaj pozor! Opytovacie zámená Tvorenie otázok v rôznych gramatických časoch Profesie Prídavné charakterizujúce osobnosť mená	
Vzdelávanie a práca Človek	žiak vie požiadať		

a spoločnosť, komunikácia	niekoho, aby niečo urobil žiak vie požiadať o povolenie	Frázové slovesá Mohol by si...? Mohol by som...?	
Obchod a služby Človek na cestách	žiak vie vypočítať a začleniť informáciu žiak vie vybrať z ponúknutých možností žiak vie vypočítať a podať informácie žiak sa vie informovať žiak vie požiadať niekoho o niečo	Typy hotelov Spôsoby dopravy Predložky súvisiace s cestovaním Kupovanie cestovného lístka Informačné tabule	

Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Výkonový štandard nadväzuje na výkony stanovené pre 5. ročník ZŠ, t.j. na komunikačnú úroveň A1.

4. Kľúčové kompetencie

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- ☐ porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný splňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- ☐ porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- ☐ porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- ☐ rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- ☐ pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú
- ☐ identifikovať tému vypočutej diskusie,
- ☐ porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe (upravené SEER, 2013, s. 68, 69).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- ☐ porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekvencované slovnú zásobu,
- ☐ rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,

- ☐ pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- ☐ porozumieť jednoduchým osobným listom,
- ☐ vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- ☐ vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- ☐ z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov (upravené SERR, 2013, s. 71 – 74).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- ☐ napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- ☐ napísať jednoduché osobné listy,
- ☐ zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- ☐ stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- ☐ napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- ☐ jednoducho opísať aspekty všedného dňa- miesto, škola, rodina, záujmy (upravené SERR, 2013, s. 85 – 86, 127).

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- ☐ komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- ☐ zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- ☐ zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- ☐ používať jednoduché zdvorilostné formy oslovenia,
- ☐ sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne,
- ☐ vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- ☐ požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť (upravené SERR, 2013, s. 76 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- ☐ opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- ☐ opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- ☐ podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti (upravené SERR, 2013, s. 60).

5. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce
- nadobudnúť základné prezentačné zručnosti a uplatňovať ich pri prezentácii seba a svojej práce
- získavať a uplatňovať základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií
- rešpektovať rôzne typy ľudí a ich názory

témy: Človek a spoločnosť, komunikácia, Krajiny, mestá a miesta, Voľný čas a záľuby, Ľudské telo a starostlivosť o zdravie, Človek na cestách, Obchod a služby, Človek a príroda, Mládež a jej svet, Šport nám, my športu

Mediálna výchova:

- viesť k aktívnemu využívaniu médií v procese učenia sa cudzieho jazyka

Multikultúrna výchova:

- rozvíjať poznanie iných kultúr a schopnosť komunikovať s ich nositeľmi, porovnávať

témy: Krajiny, mestá a miesta, Človek a spoločnosť, komunikácia

6. Stratégie:

Metódy: motivačná, vyhľadávanie faktov, osvojovanie si zručností a vedomostí, projektová, fixačná, problémová, tvorivej dramatiky

Postupy: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, porovnávanie

Formy: individuálna práca, skupinová práca, práca vo dvojiciach, samostatná práca, domáca úloha, vyučovacia hodina, vyučovanie v triede, rozprávanie, dialóg, projekt, hra, hranie rolí

7. Učebné zdroje:

učebnica Project V. 4. vydanie, pracovný zošit k učebnici, metodika k učebnici

angl. slov. a slov. angl. prekladový slovník, výkladový slovník

internetové zdroje:

www.zborovna.sk

www.planetavedomosti.sk

www.naucteviac.sk

materiál pre interaktívnu tabuľu – Oxford iTools, DVD

materiálno-technické a didaktické prostriedky: zariadenie jazykového laboratória,

interaktívna tabuľa, data projektor, CD k učebnici

8. Hodnotenie predmetu

Povinné práce v hodnotiacom portfóliu:

- testy po každom tematickom celku
- vypracovanie a prezentovanie projektov
- 1 písomná práca
- ústne odpovede

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- zapájanie sa do olympiády v anglickom jazyku

Spracovala: Mgr. Ingrid Sedliaková, 2016

ZŠ J. Simana Októbrová 16, Valaská

Upravila: Ingrid Sedliaková, 2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Predmet: TVORIVÉ PÍSANIE

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň, (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tvorivé písanie patrí do vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia. Táto oblasť sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk sa vníma ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ktorý je predpokladom pre ďalšie vzdelávanie. Jazyk je znakom národnej a individuálnej identity, prostriedkom komunikácie a profesionálnej realizácie, ako aj prostriedkom na vyjadrovanie citov a pocitov.

Školský vzdelávací program ponúka žiakom 8. ročníka predmet Tvorivé písanie, ktoré je súčasťou pri vyučovaní slovenského jazyka a literatúry.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom je poskytnúť žiakom netradičný, pritom však efektívny spôsob vyučovania jazyka a literatúry, zbaviť ich strachu a zábran pri vlastnom ústnom a písomnom prejave, pomôcť žiakom nájsť svoje skryté možnosti, svoj tvorivý potenciál a empatické schopnosti.

Ďalej bude našou snahou rozvíjať chuť učiť sa, rozvíjať kreativitu, myslenie, schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny, prejavovať záujem o literárnu tvorbu, objaviť krásu poézie i prózy, podporovať záujem o tvorivé kreativity, podporovať zdravé sebavedomie, sebarealizáciu a s tým spojené sociálne učenie a sociálne oceňovanie.

Žiaci so špecifickými poruchami učenia a nadaní žiaci:

Vyučujúci rešpektujú závery vyšetrenia PPP. Pri práci je uplatňovaný diferencovaný prístup k žiakom so ŠPU. Tí majú dostatočný časový priestor k splneniu zadaných úloh. V písomnom prejave sú zohľadňované špecifické chyby. Individuálne sa pristupuje k týmto žiakom.

Výchovné a vzdelávacie stratégie na rozvoj kľúčových spôsobilostí (kompetencií)

Spôsobilosti k celoživotnému učeniu sa

Učiteľ

- vedie žiakov k schopnosti využívať fantáziu, svoj tvorivý potenciál,
- prehľbuje u žiakov získané poznatky a zručnosti využívať vo vlastnom živote,
- motivuje žiakov k vyhľadávaniu, spracovávaniu a používaniu potrebných informácií,
- rozvíja u žiakov kritické i tvorivé myslenie,
- vedie žiakov k sebareflexii.

Sociálne komunikačné spôsobilosti

Učiteľ

- vedie žiakov k uplatňovaniu komunikácie smerujúcej k vytváraniu dobrých vzťahov s ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- vedie žiakov k zdokonaľovaniu ich vyjadrovacích schopností,
- vedie žiakov k tvoreniu informácií a schopnosti argumentovať,
- vedie žiakov k práci so zdrojmi.

Spôsobilosti riešiť problémy

Učiteľ

- hodnotí prácu žiakov spôsobom, ktorý im umožňuje vnímať vlastný pokrok,
- pri zadávaní prác a výbere tém zohľadňuje záujmy žiakov,
- vedie žiaka ku kooperácii, tolerancii a empatii.

Spôsobilosti občianske

Učiteľ

- vedie žiakov k sebaúcte a uplatneniu vlastnej identity,
- vedie žiakov k rešpektovaniu druhých ľudí,
- vedie žiakov k uvedomeniu si svojich práv, ale aj svojich povinností.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Tematický celok	Výkonový štandard /Žiak vie/	Obsahový štandard
VERŠE NAOPAK	Hrať sa so slovami, meniť ich pôvodný význam a vytvárať verše s novým zmyslom, tvoriť nezmyselnú báseň.	<u>Verše naopak</u> – pôvodný a nový zmysel slov
	Aplikovať vedomosti o umeleckých jazykových prostriedkoch (metafora, personifikácia, básnický prívlastok), pracovať s fantáziou, rozvíjať fluenciu, flexibilitu, originalitu myslenia.	<u>Farebné slová</u> – umelecké jazykové prostriedky
	Tvoriť a používať slová s predponami a príponami, logicky zoradovať výrazy, pracovať so slovníkmi a slovnou zásobou.	<u>Pred pikolou, za pikolou</u> - základný tvar slova, predpona, prípona, odvodené (príbuzné) slovo, nadpis
	Používať gramatické kategórie podstatných mien, prepojiť hravou formou literatúru a gramatiku, čítať s porozumením.	<u>Na stope slovám</u> - výber slov, originál, upravený text, analýza textu Gramatické kategórie podstatných mien, čítanie s porozumením
	Vnímať vlastné asociácie, rozvíjať myšlienkové postupy kategorizácie, identifikovať sa s predmetom. Rozvíjať fantáziu a predstavivosť.	<u>Keby som bol kameňom</u> – experimentovanie so slovami

	Experimentovať so slovami.	
	Chápať zmysel básnickej otázky a jej tvorbu Prežívať situácie a vyjadriť ich prostredníctvom zmyslov	<u>Prečo PREČO?</u>
	Identifikovať žánre ľudovej slovesnosti, porozumieť obsahu a funkcii ľudovej slovesnosti, dokáže spájať staré a nové, nadviazať na diela iných autorov.	<u>Hrdina našich čias</u>
	Tvoriť jednoduché básne z titulkov novinových článkov Objavovať a chápať viacvýznamovosť slov Hľadať logiku v zdanlivo nesúvisiacich častiach textu	<u>Striháme, lepíme, tvoríme....</u>
NIE JE OKO AKO OKO	Pracovať so slovníkmi. Vyhľadať v slovníku príklad viacvýznamového slova a nájsť preň čo najviac príkladov použitia (rozličné významy, frázy, zaužívané spojenia, príslovia, porekadlá a pod.)	<u>Nie je oko ako oko</u> - antonymá, synonymá, frazeologizmy, MFS, KSSJ
	Priblížiť podstatu bájak a chápať ich význam, využívať získané vedomosti na napísanie vlastnej modernej bájk, aplikovať skúsenosti odporované zo života	<u>Bájk dnešných dní</u> - bájka, personifikácia
	Pozorovať a zmyslovo vnímať zvuky vo svojom okolí, vytvoriť príbeh motivovaný zvukmi a obrazné pomenovania na základe zvukov	<u>Príbeh zvukov</u> - Metafora, imitácia zvukov, priblíženie citosloviec
	Rozlišovať opis od rozprávania Včleňovať rozprávanie od opisu	<u>Stroskotanci na ostrove</u>
	Interpretovať obsah a postavy známych literárnych diel, vie vystihnúť charakteristiku postavy	<u>Rande Popolušky s Terminátorom</u> – pomiešané literárne postavy, moderná rozprávka
ŽIVOT NA PAPIERI	Zamyslieť sa nad významom predmetov v našom živote, reprodukovať relevantné informácie, rozlíšiť odborný a citový opis predmetu, byť empatický	<u>To je moja vec</u> - empatia, list, znaky listu, úcta k adresátovi, pohľadnica, listové tajomstvo
	Vyhľadávať a popisovať spomienky uchované v mysli, tvoriť rozprávanie s prvkami opisu.	<u>Znovu prežívaj</u> – rozprávanie s prvkami opisu
	Aplikovať vedomosti o opisnom slohovom postupe	<u>Pozvánka do lesa</u>

	a umeleckom opise, pracovať s fantáziou, rozvíjať fluenciu, flexibilitu, originalitu myslenia	
	Pracovať so svojou fantáziou a predstavivosťou, vytvárať fiktívne svety, správne rozlíšiť a aj tvoriť rôznorodé žánre a útvary, vyjadrovať sa stručne, prepojiť teóriu s praxou.	<u>Mikrokozmos</u>
	Verbalizovať nevizuálne vnemy, vnímať pomocou hmatu, rozvíjať schopnosť obrazného vyjadrovania.	<u>Poslepiacky</u> - zrakové vnímanie, slovné vnímanie, audiovizuálne vnímanie, zmyslové vnímanie
	Vnímať problém z rôznych uhlov pohľadu, hľadať nové, neortodoxné aplikácie, rešpektovať iné videnie, odlišovať emócie od faktov, myslieť vo vymedzenej perspektíve.	<u>Medza - nemedza – šesť myšliacich klobúkov</u>
NOŽNICAMI PROTI PRÚDU	Priblížiť si ľudovú slovesnosť a vytvoriť si k nej vzťah, transformovať získané poznatky do vlastného života, pozorovať život okolo seba a formulovať z postrehov všeobecný záver, pracovať v skupine a prispôbovať sa názorom iných.	<u>Ešte žijú pranostiky?</u>
	Aktívne počúvať, čerpať podnety na písanie v každodennom živote, interpretovať a dotvárať získané informácie, rozvíjať si predstavivosť.	<u>Jedna babka povedala</u>
	Pracovať s rozličnými druhmi slovníkov, vyjadriť a vysvetliť pojmy, hľadať alternatívy k slovám a vedieť zdôvodniť ich použitie, novú slovnú zásobu, uvedomiť si význam používanej slovnej zásoby.	<u>Potápač na púšti</u>
	Ako postupovať pri tvorbe reklamy, vnímať reklamu s väčším odstupom, chápať jej zámer, neprehliadať vlastné nápady, nezahadzovať inšpirácie	<u>Reklamátor</u>
	Vyjadrovať vlastné asociácie slovné aj obrazom, vyjadrovať svoje pocity, prepájať v tvorbe verbálne asociácie s nonverbálnymi	<u>Do boja so zlou náladou-</u> automatický text, automatická kresba
	Tvoriť karikatúru Charakterizovať postavu prostredníctvom symbolov	<u>Rohom maľuj, piš</u>

	Vytvárať prozaický text so znakmi rozprávky	
	Rozvíjať príbeh, rešpektovať a udržiavať literárny štýl textu, rozvíjať empatiu, kooperáciu.	<u>Traja muži v člene</u> - kolektívne písanie a kolektívna maľba
	Definovať a hľadať v rôznych textoch základné umelecké prostriedky Chápať dôležitosť správnej definície pri komunikácii Orientovať sa v slovníkoch a hľadať potrebné údaje	<u>Čomu by Hviezdoslav nerozumel</u>

4. Kľúčové kompetencie:

- schopnosť otvorene myslieť,
- schopnosť rozvíjať sebavedomie,
- schopnosť hodnotenia seba a hodnotenia členov v skupine,
- schopnosť stimulovať originalitu, nové myšlienky a prístupy,
- schopnosť reagovať spontánne, byť aktívny, iniciatívny,
- schopnosť správať sa srdečne k iným,
- schopnosť spolupracovať a viesť konštruktívnu kritiku,
- schopnosť optimisticky myslieť a rozvíjať vlastné sily,
- schopnosť oceňovať myslenie,
- schopnosť experimentovať a nachádzať alternatívne riešenia.

5. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj - zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti, poznávanie ľudí, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia, objavovať svoje ja, rozvíjať individuálne zručnosti pre kooperáciu, analyzovať vlastné a cudzie postoje a hodnoty, Farebné slová, Verše naopak, Pred pikolou, za pikolou, Keby som bol kameňom, Prečo PREČO?, Hrdina našich čias, Nie je oko ako oko, Bájky dnešných dní, Príbeh zvukov, Rande Popolušky s Terminátorom, To je moja vec, Znovu prežívaj, Mikrokozmos, Poslepiečky, Medza nemedza, Do boja so zlou náladou, Rohom maľuj, píš, Čomu by Hviezdoslav nerozumel?, Traja muži v člene. Tvorba projektov - rozvíjanie tvorivého myslenia, schopnosť samostatne pracovať, prezentovať výsledky svojej práce formou obrazu, textu, plagátu, reklamy – vlastná prezentácia svojich prác na vyučovaní

Ochrana života a zdravia - úcta k ľudskému životu, zdraviu, zdravý životný štýl, Keby som bol kameňom, Stroskotanci na ostrove, Potápač na púšti, Traja muži v člene

Environmentálna výchova - pochopenie komplexnosti a zložitosti vzťahov človeka a životného prostredia, sledovanie a uvedomovanie si dynamicky sa vyvíjajúcich vzťahov medzi človekom a prostredím, Farebné slová, Verše naopak, Na stope slovám, Keby som bol kameňom, Nie je oko ako oko, Stroskotanci na ostrove, Pozvánka do lesa, Poslepiečky, Ešte žijú pranostiky, Jedna babka povedala

Mediálna výchova - spracovanie, vyhodnotenie a využitie podnetov, ktoré prichádzajú z okolitého sveta a z médií, Reklamátor, Jedna babka povedala, Pozvánka do lesa, Mikrokozmos, To je moja vec

Multikultúrna výchova - poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram, vnímanie jedinečnosti každého človeka

6. Stratégie

Metódy: zhlukovanie – myšlienkové mapy, brainstorming, voľné písanie, motivačná metóda

Postupy: analýza, syntéza, indukcia, porovnávanie, dedukcia

Formy: individuálna, skupinová

7. Učebné zdroje

Literatúra:

Eliášová, V. a kol.: Na stope slovám – Príručka tvorivého písania pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry. Štátny pedagogický ústav, Bratislava 2007.

KSSJ a iné slovníky, text piesne Balada o poľných vtákoch + nahrávka, iné potrebné literárne texty

Didaktická technika:

CD, dataprojektor, notebook, inter. tabuľa

Ďalšie zdroje: www.zborovna.sk, časopisy a noviny, farebný papier, kamene, fotografie, reprodukcie obrazov, lepidlo, nožnice, fotografia zo žiakovej minulosti, pastelky, papiere, učebnica literatúry

8. Hodnotenie predmetu

Žiak je v 1. aj 2. polroku klasifikovaný známkou.

Spracovala: Mgr. Denisa Maťovčíková, 2016

ZŠ J. Simana Októbrová 16, Valaská

Upravila: Mgr. Denisa Maťovčíková, 2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

Predmet: MATEMATIKA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 5 hodín /týždeň (165 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet matematika je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie, tzn. rozvíja schopnosť používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách, schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky). Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné počtové operácie, chápanie matematických termínov. Pri osvojovaní počtových výkonov sa zdôrazňuje ich algoritmický charakter a využitie pri riešení úloh z praxe. Vzdelávací obsah predmetu je v 9. ročníku rozdelený na tematické okruhy: Výrazy, úprava výrazov pomocou vzorcov. Lomené výrazy. Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc. Sústavy rovníc. Niektoré telesá, ich objem a povrch. Súmernosť v rovine. Grafické znázorňovanie závislostí. Lineárna funkcia. Podobnosť trojuholníkov. Štatistika.

V tematickom celku riešenie lineárnych rovníc pribudne riešenie rovníc s neznámou v menovateli a riešenie slovných úloh. Učivo rozširujeme o riešenie sústavy rovníc s dvomi neznámymi. V tematickom celku súmernosť v rovine sa sústreďujeme na konštrukciu obrazov v súmernosti, presnosť rysovania. Súvis grafu so základnými vlastnosťami závislostí, čítanie údajov z grafov a rôzne spôsoby znázorňovania sú základom učiva o funkciách. Podrobnejšie sa venujeme lineárnej funkcii. V tematickom celku podobnosť trojuholníkov sa žiaci učia riešiť primerané konštrukčné úlohy s podobnosťou a jej použitím pri topografických prácach. V tematickom celku výrazy rozširujeme poznatky o úprave výrazov pomocou vzorcov a navyše učíme úpravy lomených výrazov.

V poslednom tematickom okruhu štatistika sa žiaci učia realizovať vlastný jednoduchý štatistický prieskum.

Poznatky z matematiky môžu žiaci využiť aj v iných predmetoch – v biológii, geografii, informatike a technike.

Vyučovací predmet matematika vo 9. ročníku sa vyučuje v časovej dotácii 5 hodín týždenne. Počty hodín uvedené pri vymenovaní tematických celkov v ročníku sú len orientačné, pre učiteľa nezáväzná a nevyčerpávajú celý hodinový fond v jednotlivých ročníkoch. Zo zvyšného počtu hodín si vyučujúci rezervuje 8 hodín na písanie a opravu štvrťročných prác, ostatné hodiny môže využiť na posilnenie tematických celkov základného učiva opakovanie učiva.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom matematiky je získať schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote, logicky a kriticky myslieť, vedieť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Vyučovanie matematiky umožní žiakom získať nové vedomosti prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvoriť jednoduché hypotézy a skúmať ich pravdivosť, rozvíjať svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Výsledkom vyučovania je schopnosť žiakov správne používať matematickú symboliku a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla. Žiak by mal vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, získavať skúsenosti s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov, získať schopnosti používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Má podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebakvýchova a sebakvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Výchovno-vzdelávací proces v matematike má smerovať k tomu, aby žiak:

- osvojil si určené fakty, pojmy a vzťahy medzi nimi, definície, vety a dôsledky, ktoré z nich vyplývajú, terminológiu, frazeológiu, symboliku a metódy práce,
- vedel v rôznych situáciách čítať, písať a hovoriť o matematike,
- v súlade s osvojením obsahu dosiahol zručnosti v rôznych formách počítania: spamäti, písomne, pomocou kalkulačky (tabuľky); v konštruovaní rovinných útvarov a výpočte ich obvodu a obsahu, vo výpočte povrchu a objemu telies, v grafickom vyjadrovaní údajov - vedel prakticky uplatniť svoje vedomosti a zručnosti,
- pri získavaní vedomostí a zručností rozvíjal si úroveň vnímania, pozorovania, predstavivosti, obrazotvornosti, pamäti a myšlienkových operácií,
- poznal hlavné historické a kultúrne etapy vývoja matematiky,
- naučil sa matematicky uvažovať, byť schopný tvoriť jednoduché odhady, domnienky, hypotézy, zhromažďovať údaje na podporu svojich úvah atď.
- vytváral, rozvíjal a upevňoval si kladné morálne a vôľové vlastnosti, ako je samostatnosť, rozhodnosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, a snažil sa o cieľavedomú sebakvýchovu a sebakvzdelávanie,
- rozvíjal si záujmy a postoje k tvorivej činnosti,
- chránil a zveľaďoval okolitú prírodu a staral sa o svoje zdravie,
- vytvoril si kladný vzťah ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola hodinová dotácia navýšená s rozšírením obsahu existujúceho predmetu ŠVP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP:

<https://www.minedu.sk/data/att/7509.pdf>

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard (žiak vie)</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Výrazy – úpravy výrazov	Vedieť použiť vzorce rozkladu celistvých výrazov na súčin. Rozoznať lomený výraz od celistvého výrazu,	Úprava výrazov pomocou vzorcov. .

19 hodín	vedieť určiť podmienky, pre ktoré má lomený výraz význam . Vyjadriť neznámu zo vzorca . Viesť žiakov k pozornej a sústredenej práci.	
Niektoré ďalšie telesá, ich povrch a objem 20 hodín	Získať zručnosť vo výpočte náročnejších úloh na objem a povrch kvádra, kocky, hranola. Popísať valec a pomenovať základné prvky valca Vedieť z čoho sa skladá sieť valca. Popísať guľu a pomenovať jej základné prvky Vypočítať objem a povrch valca. Vedieť pomenovať základné prvky ihlana a kužeľa. Vedieť vypočítať povrch ihlana a kužeľa . Vedieť vypočítať objem ihlana a kužeľa . Riešiť úlohy z praxe na objem a povrch kvádra, kocky, hranola, valca, ihlana a kužeľa. Vedieť robiť náčrty telies potrebných k výpočtu . Rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov Poukázať na užitočnosť geometrie v praxi.	Objem a povrch kvádra, kocky, hranola, valca. Ihlan, povrch a objem ihlana. Kužeľ, povrch a objem kužeľa. Guľa. Vzájomná poloha gule, guľovej plochy a roviny. Riešenie úloh z praxe.
Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc. Systavy rovníc. 46 hodín	Vedieť riešiť rovnice s neznámou v menovateli . Riešiť sústavu dvoch rovníc s dvoma neznámymi, aj sústavu s rovnicou s neznámou v menovateli. Riešiť slovné úlohy, ktoré vedú k sústave dvoch rovníc s dvoma neznámymi Využiť námety slovných úloh na rozvoj humanistickej výchovy žiakov. Viesť žiakov k racionálnemu spôsobu riešenia slovných úloh.	Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc pomocou ekvivalentných úprav. Riešenie jednoduchých lineárnych nerovníc, ich vzťah k príslušnej lineárnej rovnici. (Ako propedeutika jednoduché grafické znázornenie riešenia). Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc s neznámou v menovateli. Vyjadrenie neznámej zo vzorca. Riešenie slovných (kontextových) úloh, ktoré vedú

		k lineárnej rovnici alebo nerovnici. Algoritmizácia riešenia sústavy dvoch lineárnych rovníc s dvoma neznámymi.
--	--	--

Grafické znázorňovanie závislostí. Lineárna funkcia. 21 hodín	Vedieť určiť dve veličiny, medzi ktorými je lineárna funkčná závislosť. Poznať význam parametrov v rovnici lineárnej funkcie Poznať základné vlastnosti lineárnej funkcie . Vedieť zostrojiť graf lineárnej funkcie . Rozvíjať funkčné myslenie žiakov . Viesť žiakov k aplikácii lineárnej funkcie.	Karteziánsky (pravouhlý-dvojrozmerný) súradnicový systém Rôzne spôsoby znázorňovania – grafy závislostí. Súvis grafu s niektorými základnými vlastnosťami závislostí (rast, klesanie, najväčšie, najmenšie hodnoty). Lineárna závislosť (lineárna funkcia), jej vlastnosti a graf. Všeobecná rovnica lineárnej funkcie : $y = k \cdot x + q$, $k \neq 0$. Koeficienty k a q v predpise lineárnej funkcie. Znázornenie priamej a nepriamej úmernosti graficky. Graf a predpis priamej úmernosti.
Podobnosť trojuholníkov 10 hodín	Opísať podobnosť dvoch rovinných útvarov; určiť podobné útvary v rovine; vedieť pohoťovo využívať vety o podobnosti 2 trojuholníkov pri jednoduchých dôkazoch a konštrukciách Na základe viet o podobnosti trojuholníkov riešiť primerané matematické (numerické) a konštrukčné úlohy. Vedieť použiť pomer podobnosti k dvoch podobných útvarov pri výpočtovej úlohe.	Podobnosť geometrických útvarov v rovine, podstata podobnosti, pomer podobnosti k dvoch geometrických útvarov, pomer, postupný pomer, rozdeliť úsečku podľa daného pomeru k Trojuholník, podobnosť trojuholníkov, vety o podobnosti trojuholníkov (sss, sus, usu)
Štatistika	Vedieť zaznamenať a usporiadať údaje získané z praxe	Štatistické prieskumy, triedenie, náhodný výber. Realizácia vlastných

14 hodín	Vedieť usporiadané údaje graficky znázorniť. Poznať význam termínov štatistický súbor, štatistická jednotka, znak, početnosť javu, relatívna početnosť, pravdepodobnosť udalosti Vedieť riešiť jednoduché úlohy s pravdepodobnostnou tematikou. Vedieť zaznamenať a usporiadať údaje získané z praxe . Vedieť usporiadané údaje graficky znázorniť. Poznať význam termínov štatistický súbor, štatistická jednotka, znak, početnosť javu, relatívna početnosť, pravdepodobnosť udalosti. Vedieť riešiť jednoduché úlohy s pravdepodobnostnou tematikou.	jednoduchých štatistických prieskumov – projektov, ich spracovanie. Tabuľky, grafy a diagramy, ich čítanie, interpretácia a tvorba, prechod od jedného typu znázornenia k inému. Úlohy rozvíjajúce matematickú gramotnosť so zameraním na grafy, diagramy, pravdepodobnosť s využitím obsahu učiva deviateho ročníka.
----------	--	--

4. Kľúčové kompetencie:

Žiak:

- **ovláda riešenie sústavy dvoch rovníc** s dvoma neznámymi, aj sústavy s rovnicou s neznámou v menovateli
- pozná základné vlastnosti lineárnej funkcie, vie zostrojiť jej graf
- **ovláda výpočet povrchov a objemov telies, rieši úlohy z praxe**
- použije vety o podobnosti trojuholníkov na riešenie matematických a praktických úloh
- včítane konštrukčných úloh vie rozlíšiť istý a nemožný jav, vypočítať pravdepodobnosť
- vie pokračovať v systéme vypisovania všetkých prípadov

5. Prierezové témy:

- **Osobnostný a sociálny rozvoj žiaka** vo všetkých tematických celkoch
- **Multikultúrna výchova** – jednoznačnosť číslíc, písmen / neznámych, označovanie symbolov veličín, algoritmizácia výpočtov
- **Mediálna výchova** – vyhľadávanie a objektívne / relevantné zdroje informácií, www stránky, čitateľská gramotnosť v nesúvislých textoch, diagramy, štatistika
- **Environmentálna výchova**- vo všetkých tematických celkoch

6. Stratégie:

- Metódy: výklad, vysvetľovanie, práca s textom, metódy logiky, metóda riadeného objavovania, experiment, analógia
- Postupy: vyhľadávanie tabuliek, diagramov, znázorňovanie, reprodukcia, argumentácia,
- Formy: samostatná práca žiakov, práca vo dvojiciach, skupinová práca, vyučovacia hodina, domáca úloha, práca s PC, internetom

7. Učebné zdroje:

- Literatúra:
 - Šedivý a kol.: Matematika pre 9., (8. ročník) – 1., 2. časť, SPN Bratislava, 2001
 - Miroslav Telepovský: Matematické hlavolamy, Prázdninová matematika
 - Zuzana Berová, Peter Bero: Pomocník z matematiky
 - Vzdelávacie prostredie pre žiaka a učiteľa v Planéte vedomostí
 - E-learningový portál aSc Agendy
- Didaktická technika: dataprojektor, počítač, interaktívna tabuľa
- Materiálno-učebné prostriedky: rysovacie pomôcky, pracovné listy, kartičky s úlohami, kalkulačka, ukážky modelov geometrických telies.

8. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov v matematike je priebežné, prevažne frontálne. Uprednostňujeme písomné formy preverovania vedomostí pred ústnymi. **Dôležité je sústavné pozorovanie a slovné hodnotenie práce žiakov v triede i mimo nej** (samostatná práca na aplikačných matematických projektoch, odporúčané úlohy na precvičenie mimo vyučovacích hodín).

Písomné práce

Písomné preverovanie realizujeme cez rozcvičky, štvrťročné písomné práce, tematické písomné práce, vstupné previerky, výstupné previerky v každom ročníku.

Najväčšiu váhu majú štvrťročné písomné práce a vstupné a výstupné previerky.

Tematické písomné práce môžeme písať po jednotlivých tematických celkoch, ich počet závisí od počtu tematických celkov v ročníku. Termín týchto písomných prác oznamujeme vopred.

Matematické rozcvičky sú vždy hodnotené a slúžia najmä na spätnú väzbu. Ich klasifikácia má najmenšiu váhu a záleží na vyučujúcom, či známku zapíše aj do klasifikačného hárku.

Všetky písomné skúšky sú klasifikované podľa vnútornej školskej stupnice.

Ústne odpovede

V matematike menej časté verbálne hodnotenie žiakov prebieha priebežne podľa potrieb učiteľa alebo žiaka, býva individuálne. Frontálne či skupinové priebežné slovné hodnotenie plní najmä motivačnú funkciu pre prácu na jednotlivých vyučovacích hodinách.

Ústnymi odpoveďami sú:

- cielené skúšanie žiaka pri tabuli,
- krátke odpovede počas vysvetľovania, precvičovania a overovania učiva.

Žiak by mal byť takto hodnotený aspoň raz za hodnotiace obdobie.

Celkové hodnotenie

Výsledné hodnotenie je súhrnom klasifikácie písomných a ústnych skúšok, pozorovania práce žiaka počas hodnotiaceho obdobia v triede aj mimo nej. Výsledná známka sa neurčuje ako priemer všetkých zapísaných známok.

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR platnosťou od 1.5.2011

Žiaci so ŠVVP sú hodnotení s ohľadom na svoje možnosti a v súlade s metodickým pokynom z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov ZŠ.

Hodnotenie žiakov so špeciálnymi poruchami učenia a integrovaných žiakov sa uskutočňuje v spolupráci so špeciálnym pedagógom, pod dohľadom ktorého môžu títo žiaci povinné (i odporúčané) písomné práce vypracúvať. Pre žiakov so špeciálnymi potrebami sa slovné hodnotenie špeciálne pedagóga stáva súčasťou celkového hodnotenia žiaka.

Spracovala: Ing. Renáta Birešová
ZŠ J. Simana Októbrová 16, Valaská
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

Predmet: INFORMATIKA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina /týždeň (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu informatika bola pridelená hodinová dotácia vzhľadom na zameranie a ciele ŠkVP, aby žiaci mohli získané kompetencie ďalej rozvíjať v publikovaní a prezentovaní projektov s využitím IKT zdrojov a nástrojov hlavne na demonštráciu školských tém pred triedou a mimo triedy s využitím medzipredmetových vzťahov.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vyučovania informatiky je naučiť žiakov základné pojmy, postupy a prostriedky informatiky, budovať informatickú kultúru, t.j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard (žiak vie)</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Informačná spoločnosť 4 hodiny	Poznať zásady správania sa na internete. Pracovať s portálom www.bezpecnenainternete.sk Poznať riziko počítačovej kriminality a jej dopady. Vedieť, čo sú autorské práva, legálny a nelegálny softvér, poznať rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencií. Rozlíšiť voľne šíriteľné obrázky a texty na internete od obrázkov a textov	Poučenie o BOZP Bezpečnosť na internete Autorské práva Legálnosť používania obrázkov a textov z internetu

	s copyrightom.	
Princípy fungovania IKT 4 hodiny	Vysvetliť základné pojmy. Poznať systémy na spracovanie údajov z hľadiska architektúry a logickej štruktúry. Poznať logické princípy fungovania internetu. Zistiť IP číslo počítača. Poznať formát a typy súborov.	Informácie okolo nás - informatika, informácia, rozdelenie informácií, šifry, kódy, dvojková sústava Počítačové systémy - história vzniku, vnútro PC, pamäťové zariadenia Princípy fungovania internetu Prehliadač www stránok, nastavenie prehliadača
Komunikácia prostredníctvom IKT 1 hodina	Aktívne využívať možnosti prehliadača www stránok.	Prehliadač www stránok - nastavenie prehliadača www stránky - zobraziť/nezobraziť obrázky, tlač s/bez obrázkov a pozadia, nastavenie domovskej stránky, história prehliadnutých stránok, organizácia obľúbených položiek
Informácie okolo nás 15 hodín	Navrhnuť, vyvinuť, publikovať a prezentovať projekty s využitím IKT zdrojov a nástrojov hlavne na demonštráciu školských tém pred triedou a mimo triedy. Vytvoriť jednoduchú web stránku.	Zložitejšie prezentácie v PowerPointe Aplikácie na tvorbu webových stránok - tvorba jednoduchých

	Vytvoriť film o svojej triede. Hľadať informácie. Poznať edukačné prostredia pre iné predmety.	webových stránok Projekt: Tvorba osobnej webovej stránky Aplikácie na spracovanie videa - tvorba jednoduchých videí z obrázkov - Movie Maker, Revelation Sight and Sound, reklama, dokumentárny film Projekt: Film o svojej rodine, o svojom vzore, o našej triede Encyklopédie, odkazy, online magazíny Edukačné prostredia pre iné predmety
Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie 9 hodín	Riešiť zložitejšie úlohy v prostredí Imagine (<i>pohyby a preteky korytnačiek, presná pozícia a presný smer, pokusy a ďalšie hry</i>).	Programovací jazyk Logo Riešenie zložitejších úloh v prostredí Imagine Porovnávanie času trvania rôznych riešení problému

4. Kľúčové kompetencie

- pozná riziká počítačovej kriminality a ich dopady
- vie, čo sú autorské práva, legálny a nelegálny software
- **pozná logické princípy fungovania internetu**
- **vie vytvoriť, upravovať a zdieľať fotoalbum na niektorom zo serverov**
- pozná pravidlá tvorby jednoduchých web stránok
- **vie vytvoriť jednoduchú web stránku**
- pozná nástroje na spracovanie videa
- **vie vytvoriť jednoduché video z obrázkov**

- uvedomuje si dôležitosť využívania IKT v rôznych oblastiach spoločenského aj súkromného života
- uvedomuje si bezpečnostné riziká pri práci s internetom
- rozvíja si základy algoritmického myslenia
- **naprogramuje zložitejšiu animáciu v programovacom jazyku Imagine**

5. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj: zvýšiť vedomie ochrany zdravia svojho aj svojich spolužiakov, poznať riziká počítačovej kriminality, bezpečnosť používania internetu, aplikovať nadobudnuté znalosti pri tvorbe zložitejších prezentácií v PowerPointe s využitím IKT zdrojov a nástrojov, vytvoriť vlastný projekt v jazyku Imagine, poznať a dodržiavať pravidlá prezentovania.

Ochrana človeka a zdravia: bezpečnosť používania internetu, poznať riziká počítačovej kriminality.

Mediálna výchova: získať informácie, orientovať sa v prostredí internetu, poznať riziká počítačovej kriminality, vedieť využívať vyhľadávač www.google.sk, poznať nástroje na spracovanie videa, bezpečnosť používania internetu.

6. Stratégie

Metódy: motivačná, fixačná, vyhľadávanie faktov, projektová, problémová, demonštračná

Postupy: analýza, syntéza, indukcia, porovnávanie a dedukcia

Formy: skupinová práca, individuálna práca, samostatná práca, projektové vyučovanie

7. Učebné zdroje

Literatúra:

- Varga, M. a Hrušecká, A.: Tvorivá informatika – 1. zošit s internetom, CD – 2006 – 11016/26870
- Blaho, A. a Kalaš, I.: Tvorivá informatika – 1. zošit z programovania – CD – 2005 – 5665/8772
- Kalaš a kol: Informatika pre stredné školy
- Šnajder Ľ., Kireš M.: INFORMATIKA PRE SŠ - PRÁCA S MULTIMÉDIAMI
- Internet, knižnica, články a texty z odbornej a populárnovedeckej tlače, rozhlasové a televízne vysielanie

Didaktická technika: počítače s pripojením na internet, interaktívna tabuľa, dataprojektor

Materiálne učebné prostriedky: texty, obrázky, videozáznamy, CD, DVD, učebné pomôcky, skener, tlačiareň, USB kľúč

8. Hodnotenie predmetu

Projekty (podľa zadanej témy), praktické cvičenia, ústne prezentovanie osvojených poznatkov, pri ktorých sa kladie dôraz nielen na kvalitu osvojenia, ale aj na spôsob ich

spracovania, ako aj ich prezentáciu v logických súvislostiach a ich aplikácia v praktických súvislostiach.

Spracovala: Ing. Renáta Bírešová
ZŠ J. Simana Októbrová 16, Valaská
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Predmet: GEOGRAFIA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň, (33 hodín/rok)

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

2. Ciele predmetu

- **Naučiť sa poznávať**, získavať informácie, prepájať ich navzájom, zaujímať sa o témy týkajúce sa rôznych oblastí svetadiela, osvojiť si základné poznatky o Austrálii, Amerike a Afrike ako svetadieloch, poznať ich komplexnú charakteristiku.

- **Naučiť sa konať**, ovládať prácu s mapou, orientovať sa na nej, analyzovať ju. Získavať informácie, vyhodnocovať ich, zapracovať do kontextu, využívať, vedieť prezentovať svoje postoje, názory, vedomosti. Prepájať poznatky do súvislostí, vedieť riešiť komplexné úlohy, problémové situácie.

- **Naučiť sa hodnotiť** získané informácie, prepájať ich vlastnou skúsenosťou, vyhodnotiť prírodné pomery, resp. život obyvateľov, vyhodnotiť problémy obyvateľstva Austrálie, Ameriky a Afriky a vedieť predvídať ich ďalší vývoj, naučiť sa vyhodnotiť situáciu pre svoj ďalší osobný rast, vlastné učenie sa.

- **Naučiť sa dorozumievať sa a porozumieť si** znamená vnímať obyvateľov Austrálie, Ameriky a Afriky ako multikultúrne spoločenstvo, ktoré žije vedľa seba, vzájomne si pomáha a snaží sa dorozumieť sa. Vedieť prezentovať svoju prácu, zistenia, výsledky, ktoré vyplývajú zo zistení, zo štúdia, z výsledkov.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Odkaz na vzdelávací štandard iŠVP: <https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf>

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>	<i>Počet navýšených hodín</i>
Austrália	opísať polohu a pobrežie Austrálie z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy) vysvetliť príčiny vzniku suchých oblastí v centrálnej a západnej časti Austrálie a celkový nedostatok vlhky a pitnej vody na území svetadielu, zdôvodniť jedinečnosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev v Austrálii, uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v Austrálii, rozlíšiť pevninské, sopečné a koralové ostrovy Oceánie, porovnať životné podmienky obyvateľov Austrálie a Nového Zélandu	Austrália Tasmánia obratník Kozorožca Veľká koralová bariéra Veľké predelové vrchy, Austrálske Alpy, plošiny, nížiny, púšte, Uluru Eyrovo jazero, Murray, Darling, podzemná voda rastlinné pásma, živočíchy Tichý oceán, Tasmanove more Polynézia, Melanézia, Mikronézia Nový Zéland, Havajské ostrovy	
	zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Austrálie, vysvetliť dôvody vysokého stupňa urbanizácie Austrálie, zostaviť tabuľku 5 najväčších miest Austrálie podľa tematickej mapy („čítanie“ mapy), rozlíšiť základné odvetvia hospodárstva, identifikovať najdôležitejšie odvetvia hospodárstva Austrálie, posúdiť možnosti hospodárskeho využitia najväčších ostrovov Oceánie, zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Austrálie do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape	Austrálsky zväz Sydney, Melbourne, Perth, Canberra rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, prísťahovalectvo, pôvodní obyvatelia Austrálie (aborigéni), hospodárstvo a sídla, pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO	
Polárne krajiny	opísať polohu Antarktídy voči	Antarktída, Arktída	

	ostatnými kontinentom a oceánom („čítanie“ mapy), zdôvodniť pokrytie územia Antarktídy najväčším pevninským ľadovcom, vysvetliť striedanie polárneho dňa a noci v polárnych oblastiach, zhodnotiť ekologické riziká hospodárskeho využitia polárnych oblastí.	Grónsko Severný ľadový oceán, Južný oceán severný polárny kruh, južný polárny kruh pevninské ľadovce polárne stanice, hrozba znečistenia, globálne otepľovanie	
Amerika	vymedziť polohu Ameriky voči ostatným kontinentom a oceánom (čítanie mapy), opísať z mapy pobrežie Ameriky (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány). („čítanie“ mapy), vysvetliť vznik najdlhšieho pásma pohorí na svete na západe Ameriky, zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v Amerike, popísať oblasti ohrozené činnosťou tornád a hurikánov, zdôvodniť rozdiely v podnebí západných a východných oblastí Ameriky, porovnať typy krajiny v Amerike a Austrálii, uviesť tri príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov v Amerike, zdôvodniť jedinečnosť a unikátnosť Amazonského dažďového pralesa, odôvodniť zaradenie dvoch pamiatok Ameriky do Zoznamu prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, opísať priebeh objavovania a osídľovanie Ameriky, vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej rôznorodosti obyvateľstva Ameriky, popísať proces urbanizácie a uviesť jej príklady, popísať príčiny vysokej urbanizácie Ameriky, z obsahu tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ameriky („čítanie“ mapy), zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ameriky, určiť dve najdôležitejšie odvetvia hospodárstva štátov Severnej Ameriky, uviesť najvýznamnejšiu poľnohospodársku plodinu, ktorá sa	Amerika rovník, obratníky Severná Amerika, Stredná Amerika, Južná Amerika Malé Antily, Veľké Antily Kordillery, Andy, Apalačské vrchy, Brazília vysočina sopky, zemetrasenia Mississippská nížina, Atlantická nížina, Orinocká nížina, Laplatská nížina hurikány, tornáda Mississippi, Missouri, Veľké kanadské jazerá, Amazonka, Orinoco, Uruguaj, Parana, Titicaca typy krajiny prírodné pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO obyvateľstvo Ameriky, pôvodní obyvatelia, prisťahovalci (Angličania, Francúzi, Španieli, Portugalci, Afričania), miešanci, kresťanstvo Mexiko, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Lima, New York, Chicago, Los Angeles, Toronto, Rio de Janeiro, Atlanta, Miami, Montreal, Washington, Ottawa hospodárstvo Ameriky USA Kanada Mexiko a štáty Strednej Ameriky Južná Amerika Latinská Amerika Brazília Argentína	

	pestuje v rôznych regiónoch Ameriky, zdôvodniť výnimočnosť postavenia USA v Amerike aj vo svete, porovnať hospodársku vyspelosť štátov Ameriky, uviesť dva problémy, ktorým v súčasnosti čelí hospodárstvo USA		
--	---	--	--

4. Kľúčové kompetencie

- základné vedomosti o Austrálii, Oceánii, Antarktíde a Amerike, geografických charakteristikách všetkých troch svetadielov
- rozvíjať si chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich
- záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta
- rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním referátov, žiaci samostatne pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr vo vybraných regiónoch sveta, geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám, kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete, orientovať sa na mape podľa súradníc
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť
- získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať referát/projekt a prezentovať ho
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych

5. Prierezové témy

- **Osobnostný rozvoj** – rozvíjanie myslenia, hodnotenia, hľadanie kritérií pre rozhodovacie konanie, pracovať v tíme
- **Multikultúrna výchova** – spolužitie domorodcov a prisťahovalcov v Austrálii, Amerike i Afrike, multikultúrne mestá Sydney, Melbourne, New York, znášanlivosť rôznych náboženstiev, kultúra a charakteristika kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, vplyv rôznych kultúr v danej oblasti, iných spôsobov myslenia, odlišných hodnôt, tolerancia, porozumenie, uznanie nárokov menšín, vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, ľudová kultúra a kultúrne tradície, oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť, vzbudiť príjemné pocity v súvislosti so životom v mieri
- **Mediálna výchova** – kompetentne zaobchádzať s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty ako zdroj informácií; osobnosti Austrálie a Ameriky, ktoré žiaci poznajú (Nicol Kidman, Kylie Minogue, Russel Crowe, Bruce Willis, Tom Cruise, Angelina Jolie, Jennifer Aniston, Rihanna, Madonna, Tiger Woods...), získať rôzne informácie o najzaujímavejších miestach a osobnostiach Austrálie a Ameriky, o kultúre, športe, predstaviteľoch vedy, kultúry, športu z rôznych zdrojov, zistiť z dostupných zdrojov, čo je vhodné, čo nevhodné pri návšteve Austrálie, Ameriky, Afriky
- **Environmentálna výchova** – časté požiare v Austrálii, podnebné zvláštnosti Austrálie – suchá, časté požiare – ničenie lesov, živočíchov, zánik lesných porastov – buš, premnoženie

niektorých živočíšnych druhov – kobyľky, hľodavce a ich vplyv na rastlinstvo, ochrana ohrozených druhov zvierat, vytvorenie národných parkov, ochrana pôvodnej krajiny a ľudových zvykov na tichomorských ostrovoch, deštruktívna sopečná činnosť a znečistenie morí a oceánov, úbytok dažďových lesov v Amerike, rozširovanie púští, pytliactvo v Afrike; ochrana pôvodných živočíšnych druhov v polárnych krajinách (tučniaky, tulene, mrože, veľryby...), mierové využitie územia Antarktídy

- **Ochrana života a zdravia** – pestovať u žiakov pocit vzájomnej pomoci pri prírodných katastrofách, pochopiť význam medzinárodnej humanitárnej pomoci, rozvíjať vzťah k prírode, jej ochrane, k zdraviu a všetkým živým organizmom, formovať postoje žiakov k zdravému spôsobu života, odmietanie drog, škodlivosť fajčenia, viesť žiakov k spoluzodpovednosti za stav ŽP

6. Stratégia

- prostredníctvom samostatného vyhľadávania informácií pri spracovávaní referátov viesť žiakov k samostatnej práci s informáciami
- vizualizáciou výuky zapojením IKT zlepšiť fixáciu prezentovaných poznatkov
- motivovať žiakov k zapájaniu sa do predmetových súťaží
- *využitím grafických materiálov vo výuke (mapy, grafy, tabuľky, schémy, fotografie) zefektívniť a oživiť výuku a prispieť k hlbšiemu porozumeniu učiva žiakmi*

Motivačné metódy: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor

Expozičné metódy: rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda

Práca s knihou a textom

Učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky

Aktivizujúce metódy: didaktické hry

Fixačné metódy: metódy opakovania a precvičovania

7. Učebné zdroje

KOLEKTÍV: Školský atlas sveta. VKÚ Harmanec, 2010. 150 s. ISBN: 600-33-2138-5
časopis Geografia

- internet: <http://www.interactivetests.net/alf/sk/>
https://sk.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%A1_str%C3%A1nka
<https://www.zborovna.sk/naj.php>
<http://zvalaska.edupage.org/>
<http://www.datakabinet.sk/sk/Home.html>
<http://www.naucteviac.sk/>
<http://www.geogame.mobi/application/showpage?orderType=0&page=0>
<http://www.sheppardsoftware.com/>
<http://mapa-mapy.info.sk/>

8. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete geografia sa vykonáva klasifikáciou.

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- účasť na geografickej olympiáde
- referát, projekt na vybranú tému

Hodnotenie zahŕňa kvalitu vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie.

Spracovala: Mgr. Pohorelcová Jana
ZŠ J. Simana Októbrová 16, Valaská
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Predmet: DEJEPIS

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 3 hodiny/týždeň (99 hodín/rok)

1. Charakteristika predmetu

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasti rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávaní ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Ciele predmetu

Všeobecným cieľom dejepisného vyučovania je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť. Dejepisné vzdelávanie má umožniť a zabezpečiť kontinuitu historickej pamäti ľudstva a vlastného národa. Účelom vyučovania dejepisu je umožniť žiakom, aby na vybraných témach získali vedomosti a spôsobilosti, ktoré im pomôžu pochopiť súčasný svet.

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu

získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

V 9. ročníku sa kladie dôraz na dejiny 20. storočia. Oboznamuje so vznikom Česko-Slovenska, s hospodárskym a politickým postavením Slovenska v ČSR a s príčinami, ktoré viedli k zániku ČSR. Vysvetľuje príčiny vypuknutia, priebeh, ukončenie a dôsledky 2. svetovej vojny. Vysvetľuje príčiny vzniku Slovenskej republiky (1939 – 1945). Oboznamuje s rozdelením sveta na dva mocenské bloky po 2. svetovej vojne, so životom v Česko-Slovensku za železnou oponou a so vznikom Slovenskej republiky v roku 1993. Vysvetľuje fenomény súčasného sveta.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola navýšená časová dotácia dodatkom č.1 s účinnosťou od 1. septembra 2017(s platnosťou od šk. roka 2019/2020, rozsah vzdelávacieho štandardu je v takej forme, ako je uvedené v iŠKP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP: <https://www.minedu.sk/data/att/7532.pdf>

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>	<i>Počet navýšených hodín</i>
Obrazy 1 . svetovej vojny	porovnať ciele štátov Dohody a Trojspolku, rozpoznať útrapy ľudí na fronte a v zázemí počas prvej svetovej vojny, identifikovať ciele domáceho a zahraničného odboja, zdokumentovať pomocou mapy zmeny po zániku Rakúsko-Uhorska, vyhľadať svedectvá týkajúce sa prvej svetovej vojny, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Dohoda, Trojspolok front, zázemie československé légie Parížska mierová konferencia nástupnícke štáty po prvej svetovej vojne Československá republika	
Európa v medzivojnovom období	objasniť základné znaky parlamentnej demokracie, rozlíšiť demokratický a nedemokratický charakter štátu, rekonštruovať každodenný život v diktatúrach, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	parlamentná demokracia komunizmus, fašizmus, nacizmus	

Československo v medzivojnovom období (1918-1948)	identifikovať politický systém ČSR, rozpoznať mnohonárodnostný charakter ČSR, porovnať hospodársku situáciu v Čechách a na Slovensku, rozpoznať dôsledky rozbitia ČSR, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Česi, Slováci, národnostné menšiny kultúra, spolky, školstvo centralizmus, autonómia	
Obrazy svetovej vojny 2.	vymedziť kľúčové medzníky druhej svetovej vojny, vyhľadať svedectvá o útrapách ľudí na fronte a v zázemí počas druhej svetovej vojny, spracovať holokaust na konkrétnom príbehu, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	fašistická os protihitlerovská koalícia totálna vojna protifašistický odboj holokaust, koncentračné tábory	
Slovenský štát(1939-1945)	porovnať politický systém Slovenského štátu s politickým systémom ČSR, rozpoznať vzťahy medzi Nemeckom a Slovenským štátom, zhodnotiť hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenského štátu konkretizovať postupné obmedzovanie práv a slobôd židovských spoluobčanov, zhodnotiť význam Slovenského národného povstania, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	totalitný režim židovský kódex deportácie odboj Slovenské národné povstanie	
Rozdelený svet	rozpoznať vplyv bipolárneho sveta na každodenný život, nájsť prejavy odporu obyvateľstva vo východnom bloku, vystihnúť základné medzníky procesu európskej integrácie, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	OSN supervelmoci: USA, ZSSR železná opona, studená vojna hospodárske a vojenské bloky hrozba jadrovej vojny dekolonizácia, svet ako „globálna dedina“	

Československo za železnou oponou	rozpoznať dôsledky februárového prevratu, zdokumentovať prejavy totality, identifikovať premeny vidieka a mesta, spracovať spomienky svedka augustových udalostí, zistiť konkrétne prejavy „normalizácie“ v každodennom živote, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia	Február, politické procesy znárodnenie, kolektivizácia, industrializácia Pražská jar „normalizácia“ Charta 77, disident sviečková manifestácia, nežná revolúcia	
Slovensko po r. 1989	identifikovať hlavné zmeny v Československu po roku 1989, určiť príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky, rozpoznať podoby spolužitia Čechov a Slovákov v 20. storočí, určiť výhody a nevýhody voľného pohybu osôb a tovaru v Európskej únii, pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	parlamentná demokracia rozdelenie Československa, vznik Slovenskej republiky vstup Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie	

4. Kľúčové kompetencie

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad **písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,**
- pri vytvorení plánu skúmania, napríklad **fotografie, historického obrazu,**
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad **pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,**
- pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad **o ľudoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.**
- **pri vyhľadávaní relevantných informácií**
 - z rôznych zdrojov–textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
 - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,
 - z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
 - vyberaní informácií, napríklad z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,
 - organizovaní informácií, napríklad **prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,**
 - porovnávaní informácií, napríklad **podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,**
 - rozlišovaní a triedení informácií, napríklad **rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,**
 - zaraďovaní informácií, napríklad **na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,**
 - kritickým zhodnotením rôznych zdrojov informácií, napríklad **zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému.**
- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**
 - zoradení výsledkov, napríklad **na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznání podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,**
 - integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad **prostredníctvom chronologickej tabuľky,**
 - vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad **overovaním historických faktov,**
 - tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad **obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.**

5. Prierezové témy

Environmentálna výchova – odкрýva súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi javmi s dôrazom na význam preventívnej obozretnosti v konaní a ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja spoločnosti - Medzivojnová Európa, dopad 2. vojny na životné prostredie, atómová zbraň, pozitíva a negatíva socializmu

Mediálna výchova – podieľa sa na utváraní podôb a hodnôt modernej doby, umožňuje hľadať paralely medzi minulými a súčasnými udalosťami a porovnávať javy a procesy v

európskom a v celosvetovom meradle - je zameraná na systematické vytváranie kritického odstupu od medializovaných správ a na schopnosť interpretovať mediálne správy z hľadiska ich informačnej kvality (spravodajstvo z hľadiska významu a vierohodnosti správy a udalosti, reklamu z hľadiska účelnosti ponúkanej informácie...) - Československo v medzivojnovom období, 2.svetová vojna

Multikultúrna výchova – uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, tolerancia odlišných záujmov, názorov i schopnosti druhých, interkultúrne kontakty - zameranie na rozpoznanie prejavov rasovej neznášanlivosti a na prevenciu vzniku xenofóbie - Európa v medzivojnovom období, politický systém v Československu v medzivojnovom období, Mnichovský diktát, Viedenská arbitráž, 2.svetová vojna, Slovenská republika 1939 – 1945, koncentračné tábory, podoby totality

Osobnostný a sociálny rozvoj – zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti, ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia - Európa v medzivojnovom období, Československo v medzivojnovom období, Zánik ČSR, 2.svetová vojna, Československo za železnou oponou

6. Stratégie

- motivačné rozprávanie (citové približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

Pri vytváraní nových poznatkov -**expozičné metódy**:

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie),
- beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
- demonštračná metóda pozorovanie.

Práca s knihou a textom (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód -**diskusia**(vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému).

Fixačné metódy - **metóda opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Z **organizačných foriem** - **vyučovaciu hodinu** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu), **exkurzia, návšteva múzea**.

7. Učebné zdroje

Učebnice:

aktuálna učebnica DEJEPISU

GURŇÁK, D.: Dejepisný atlas – Štáty v premenách storočí. Mapa Slovakia, 2006. 50 s. ISBN: 80-8908-047-2

ČEMAN, R.: Školský dejepisný atlas Slovensko. Mapa Slovakia, 2011. 56 s. ISBN: 978-80-8067-262-1

Časopis: Historická revue

Ďalšie zdroje: <https://www.zborovna.sk/novinky/index.php>
https://sk.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%A1_str%C3%A1nka
<http://www.programalf.sk/>
<http://www.datakabinet.sk/sk/Home.html>

8. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete dejepis sa vykonáva klasifikáciou.

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- účasť na dejepisnej olympiáde
- referát, projekt na vybranú tému

Hodnotenie zahŕňa kvalitu vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie.

Spracovala: Mgr. Skladaná Soňa
ZŠ J. Simana Októbrová 16, Valaská
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Predmet: OBČIANSKA NÁUKA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1hodina/týždenne (33hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov osvojiť si základné ekonomické pojmy, ktoré sú nevyhnutné pre chápanie základných ekonomických vzťahov, v ktorých žiaci žijú a budú sa s nimi stretávať v praktickom živote. Poskytuje žiakom základné vedomosti pochopiť podstatu a príčiny globálnych problémov ľudstva, oboznamujú sa s možnosťami ich riešenia na úrovni celého ľudstva, jednotlivých štátov, konkrétnych inštitúcií, ale najmä s vlastnými možnosťami žiakov v každodennom občianskom živote. Spoznávajú možnosti tvorby a ochrany životného prostredia.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci si osvojujú základné ekonomické pojmy, ktoré sú nevyhnutné pre chápanie základných ekonomických vzťahov, v ktorých žiaci žijú a budú sa s nimi stretávať v praktickom živote. Všeobecný cieľ vzdelávania v rámci predmetu občianska výchova:

- podporovať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- poznať základnú ekonomickú orientáciu
- poznať výrobu a výrobný proces
- poznať pojem ekonómia a ekonomika
- poznať národné hospodárstvo a jeho odvetvia
- oboznámenie sa ako funguje trhové hospodárstvo
- oboznámenie sa s podnikom a podnikaním
- poznať základné typy podnikov
- oboznámenie sa s históriou súčasťou používania peňazí
- poznať úlohu bánk v trhovej ekonomike
- oboznámenie sa s rodinným a štátnym rozpočtom
- oboznámenie sa s ochranou spotrebiteľa v trhovej ekonomike
- poznať uplatnenie v rámci Európskej únie

Žiaci sa učia chápať podstatu a príčiny globálnych problémov ľudstva, oboznamujú sa s možnosťami ich riešenia na úrovni celého ľudstva, konkrétnych inštitúcií, ale najmä s vlastnými možnosťami žiakov v každodennom živote. Spoznávajú možnosti tvorby a ochrany životného prostredia:

- oboznamujú sa s globálnymi problémami ľudstva
- oboznamujú sa s nebezpečenstvom jadrových výbuchov
- spoznávajú pojem ekológia, ekosystém
- oboznamujú sa s najväčšími ekologickými problémami sveta
- oboznamujú sa s energetickými a surovinovými problémami sveta
- poznávajú civilizačné choroby 20. storočia
- oboznamujú sa s právom človeka na zdravé životné prostredie

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v iŠVP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP: <http://www.minedu.sk/data/att/7529.pdf>

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Voľba povolania	- zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty, - vytvoriť schému školského systému SR, - orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií, - prezentovať plán budovania svojej kariéry.	- vzdelanie ako hodnota - voľba povolania - spôsobilosť na povolanie - profesijná orientácia
Ekonomický život v spoločnosti	- rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika, - konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenie troch základných ekonomických otázok, - uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou, - demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu, - simulovať postup pri reklamácii tovarov alebo služieb.	- ekonómia a ekonomika - základné ekonomické otázky - typy ekonomík - trh - trhovú mechanizmus - základné formy podnikania - spotreba spotrebiteľ - ochrana spotrebiteľa
Finančná gramotnosť	- zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet, - ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti, - zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.	- rozpočet - finančné inštitúcie

4. Kľúčové kompetencie

Kompetencie občianske

- uvedomiť si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňovať a ochraňovať princípy demokracie
- vyvážené chápať svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- uvedomiť si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k povinnostiam, prispievať k naplneniu práv iných
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporovať udržateľnosť kvality životného prostredia

Kompetencia riešiť problémy

- pri riešení problémov uplatňovať vhodné metódy založené na tvorivom myslení
- otvorenosť pri riešení problémov, formulovať argumenty a dôkazy na obhájenie svojich názorov
- pri jednotlivých riešeniach spoznávať klady a zápory a uvedomovať si aj potrebu zvažovať úrovně ich rizika.
- vytvárať predpoklady na konštruktívne riešenie konfliktov

5. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj - v téme Typy ekonomík, Trhový mechanizmus, Základné formy podnikania, Ako sa stať podnikateľom, Peniaze a funkcie peňazí, Poisťovne, Produkty a služby bánk, Euro v SR, Dane a daňová sústava - získavanie a udržanie si osobnostnej integrity, pestovanie kvalitných medziľudských vzťahov, rozvoj sociálnych spôsobilostí potrebných pre osobný a sociálny život a spoluprácu.

Mediálna výchova – v téme Ekonomika a ekonómia, Základné ekonomické otázky. Moc médií ovplyvňovať politickú moc, mechanizmy riadenia spoločnosti a verejnú mienku.

Enviromentálna výchova - v téme Práva spotrebiteľa v EÚ. Súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky.

Ochrana života a zdravia - v téme Produkty a služby bánk

Multikultúrna výchova - v téme Typy ekonomík, Trhový mechanizmus, Základné formy podnikania, Ako sa stať podnikateľom, Peniaze a funkcie peňazí, Poisťovne, Produkty a služby bánk, Euro v SR, Dane a daňová sústava.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – v téme Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike, Práva spotrebiteľa v EÚ

6. Stratégie:

Metódy: informačno-receptívna /výklad/, reproduktívna /riadený rozhovor/

heuristická – rozhovor, riešenie úloh, expozičná /projekt/, motivačná, vyhľadávanie faktov, osvojovanie si zručností a vedomostí

Postupy: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, porovnávanie

Formy: individuálna práca, skupinová práca, práca vo dvojiciach, samostatná práca, domáca úloha, vyučovacia hodina, vyučovanie v triede, rozprávanie

7. Učebné zdroje:

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra:

Rudolf Šlosár, Mária Čapová, Ľudmila Fabová, Ján Lisý

Občianska výchova pre 9. ročník

Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997 Bratislava

Didaktická technika:

Tabuľa, Dataprojektor, PC, Videotechnika

Materiálne výchovné prostriedky:

Denná tlač, časopisy

Ďalšie zdroje:

Internet www.zborovna.sk

www.wikipedia.org

CD, knižnica

8. Hodnotenie predmetu:

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy**. Výsledky klasifikácie sa vyjadria piatimi stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa bude uskutočňovať **priebežné a celkové hodnotenie**:

- **priebežné hodnotenie** v predmete sa bude uskutočňovať pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a bude mať hlavne motivačný charakter; učiteľ bude zohľadňovať vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
- **celkové hodnotenie** žiaka v predmete sa bude uskutočňovať na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov vo vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia bude učiteľ uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektovať práva dieťaťa a humánne sa správať voči žiakovi. Predmetom hodnotenia budú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získa učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavné diagnostické pozorovanie žiaka,

- sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôzne druhy skúšok (písomné, ústne), didaktické testy,
- analýza výsledkov rôznych činností žiaka,
- konzultácie s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak bude z predmetu skúšaný **ústne** najmenej **raz** v polročnom hodnotiacom období a **písomne** najmenej **dvakrát** v polročnom hodnotiacom období. Žiak vytvorí minimálne **jeden projekt** za polročné hodnotiace obdobie. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby zabránil preťažovania žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu budú:

- známka za ústnu odpoveď,
- známky za rôzne písomné druhy skúšok, didaktické testy, projekt
- posúdenie prejavov žiaka.

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- účasť na školskej olympiáde
- referát, projekt na vybranú tému

Hodnotenie zahŕňa kvalitu vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie.

Spracovala: PaedDr. Michaela Badinková
ZŠ Jaroslava Simana, Októbrová 16
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A PRÍRODA

Predmet: **FYZIKA**

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

V rámci predmetu sa žiaci naučia používať fyzikálne modely, ale aj používať vzorce, tabuľky a grafy na vysvetlenie dejov okolo nás.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom fyziky je získať schopnosť používať fyziku vo svojom budúcom živote, logicky a kriticky myslieť, vedieť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému.

Vyučovanie fyziky umožní žiakom získať nové vedomosti prostredníctvom riešenia úloh, projektov zameraných na každodenné prežívané javy. V tomto ročníku je cieľom vyučovania fyziky oboznámiť žiakov s problematikou magnetických a elektrických javov, astronómiou a akustikou.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia aj rozsah v súlade s iŠVP
Odkaz na vzdelávací štandard iŠVP:

http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/fyzika_nsv_2014%2012%2003.pdf

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard (žiak vie)</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Magnet a magnetické pole	- vie rozlíšiť rôzne druhy magnetov - navrhne experiment na overenie pólov magnetu a znázorniť pomocou schém - dokázať experimentom vlastnosti magnetu a jeho	Magnet a jeho vlastnosti, póly magnetu, druhy a použitie magnetov. Zem ako magnet, kompas Magnetické pole- definícia, účinky, znázornenie, indukčné čiary. Magnetická sila, druhy.

	silové pôsobenie - vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom - charakterizovať magnetické pole Zeme - znázorniť magnetické pole	
Elektrické pole	- rozlíšiť druhy elektrických polí - navrhnúť experiment na vysvetlenie elektrizovania	Elektrické pole - druhy, zdroje, sily v elektrickom poli, znázornenie Elektrizovanie, elektrický náboj- druhy .
Elektrické obvody	- zakresliť elektrický obvod pomocou schématických značiek - riešiť jednoduché výpočtové úlohy - zapojiť elektrický obvod podľa schémy - odmerať hodnoty veličín v obvode - riešiť výpočtové úlohy	Elektrický obvod- znázornenie elektrického obvodu schématickými značkami, druhy elektrických obvodov. Časti el. obvodov - zdroje, žiarovka, rezistor, meradlá veličín Elektrický prúd - jednotka, meradlá, meranie prúdu, podmienky vedenia prúdu v obvode. Elektrické napätie - zdroje, jednotka, meradlá, meranie napätia Elektrický odpor - jednotka, Ohmov zákon- použitie pri výpočtoch v el. obvodoch Rozdelenie látok podľa elektrickej vodivosti - vodiče, nevodiče a polovodiče, ich použitie Vedenie el. prúdu v pevných a kvapalných látkach. Elektrické spotrebiče v domácnosti, bezpečnosť pri práci s nimi. Výkon, príkon, účinnosť.
Elektrická energia	- opísať rozdiel medzi elektromotorom, generátorom a transformátorom - popísať elektrické rozvody v domácnosti	Elektrická energia. Elektromagnetizmus, elektromotory, generátory, transformátory, výroba energie, prenos energie Elektrická energia v domácnosti

4. Kľúčové kompetencie

- žiak vie správne používať primeranú fyzikálnu terminológiu
- vie použiť získané teoretické poznatky o magnetických a elektrických javoch
- vykoná príslušné projekty ako aj jednoduché fyzikálne experimenty

- vie znázorniť pomocou značiek elektrické obvody
- vie používať vzťahy medzi veličinami pri výpočtoch

5. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj - deliť si úlohy a nieť zodpovednosť - riešenie úloh na použitie Ohmovho zákona, zapájanie spotrebičov do obvodov,

- využívať IKT pri získavaní a spracovaní informácie a pri prezentácii vlastnej práce - pokusy z elektrostatiky

Environmentálna výchova - obnoviteľné zdroje energie - magnetické vlastnosti látok, vedenie el. prúdu v látkach - elektrolyza, výboje,

Ochrana človeka a zdravia- pracovať tak aby nikto neohrozil bezpečnosť svoju ani **spolužiakovu** - pokusy s elektrickým prúdom, pozorovať okolie, vyhodnotiť situáciu hľadiska bezpečnosti

Mediálna kultúra - pozornosť k vecnej správnosti a presnosti údajov, a to ako kritickou analýzou existujúcich textov, tak vlastnou produkciou a utváraním návyku overovať si čo naj dôkladnejšie všetky údaje - magnetické vlastnosti látok

6. Stratégie

Metódy: motivačná, fixačná, vyhľadávania faktov, projektová, problémová, demonštračná

Postupy: analýza, syntéza, indukcia, porovnávanie, dedukcia

Formy: skupinová práca, individuálna práca, samostatná práca, vyučovanie v špeciálnej učebni, domáca úloha, projekt

7. Učebné zdroje

Literatúra: učebnice fyziky, encyklopédie, internet-www-stránky, digitálny obsah Planéty vedomostí

Didaktická technika: PC, interaktívna tabuľa, diaprojektor, vizualizér,

Materiálne učebné prostriedky: CD, DVD, nástenné tabule, učebné pomôcky

8. Hodnotenie predmetu

Žiaci sú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR platnosťou od 1.5.2011. Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Hodnotenie v predmete fyzika sa vykonáva klasifikáciou.

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- referát, projekt na vybranú tému

Hodnotenie zahŕňa kvalitu vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie.

Spracovala: RNDr. Mariana Rafajová
ZŠ Valaská, Októbrová 16
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A PRÍRODA

Predmet: **CHÉMIA**

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň, (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovací predmet chémia má bádateľský a činnostný charakter, to znamená, že žiaci vlastnou činnosťou objavujú vlastnosti látok, zákonitosti ich správania a vzájomného pôsobenia. Obsah vychádza zo situácií, javov a činností, ktoré majú chemickú podstatu, sú blízke žiakovi a sú dôležité v živote každého človeka. Tvoria ho nielen chemické poznatky, ale aj činnosti, ktoré vyúsťujú do zvládnutia viacerých prvkov vedeckej činnosti, z ktorých najdôležitejší je experiment. Vykonávaním vlastných „vedeckých“ činností si žiaci osvojujú dôležité spôsobilosti, predovšetkým spôsobilosť objektívne a spoľahlivo pozorovať a opísať pozorované. Žiaci merajú, zaznamenávajú, triedia, analyzujú a interpretujú získané údaje, vytvárajú a overujú predpoklady a tvoria závery.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

- **zoznámiť** sa so základnými poznatkami o látkach dôležitých pre život,
- **porozumieť** chemickým javom a procesom,
- **používať** odbornú terminológiu na opísanie chemických javov a procesov,
- **rozumieť** pokynom na realizáciu praktických činností, laboratórnych cvičení a **dokázať** ich podľa návodu uskutočniť,
- **plánovať** a **realizovať** pozorovania, merania a experimenty,
- **spracúvať** a **vyhodnotiť** údaje získané pri pozorovaní, meraní a experimentovaní,
- **získavať** manuálne zručnosti, intelektové a sociálne spôsobilosti pri realizácii žiackych experimentov,
- **osvojiť** si a **uplatniť** zásady bezpečnej práce s látkami,
- **vyhľadávať** v dostupných zdrojoch poznatky o použití rôznych látok v priemysle, poľnohospodárstve a v živote z hľadiska významu pre človeka, vplyvu na životné prostredie a ľudské zdravie,
- **využívať** poznatky a skúsenosti získané v predmete chémia pri ochrane zdravia a životného prostredia.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v iŠKP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP:

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard /žiak vie/</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Zlúčeniny uhlíka	Žiak bude vedieť rozlíšiť anorganické a organické látky. Žiak bude vedieť realizovať jednoduché pokusy na rozlíšenie a identifikáciu anorganických a organických látok. Žiak bude vedieť rozlíšiť najjednoduchšie uhľovodíky. Žiak bude vedieť vymenovať prírodné zdroje uhľovodíkov, spôsob ich vzniku, získavania, spracovania a využitia. Žiak bude vedieť vymenovať alternatívne zdroje energie a ich využívanie v súčasnosti. Žiak bude vedieť rozlíšiť uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov. Žiak bude vedieť uviesť vlastnosti a použitie derivátov. Žiak bude vedieť zdôvodniť negatívny vplyv a dôsledky pôsobenia metanolu, etanolu a acetónu na ľudský organizmus. Žiak bude vedieť uviesť zdroje a význam prírodných látok. Žiak bude vedieť vymenovať reaktanty a produkty fotosyntézy. Žiak bude vedieť charakterizovať význam plastov, syntetických vlákien, čistiacich a pracích prostriedkov. Žiak bude vedieť zrealizovať podľa vlastného návrhu pokusy na demonštrovanie pracích účinkov mydla. Žiak bude vedieť uplatniť v praxi poznatky o látkach nebezpečných pre človeka a životné prostredie.	Pozorovanie vlastností organických látok: správanie sa pri zahrievaní, rozpustnosť vo vode a v organických rozpúšťadlách, horľavosť, zloženie organických látok (najdôležitejšie prvky organických zlúčenín). Stavba organických látok (štvorväzbovosť atómu uhlíka, uhľikový reťazec, otvorený a uzavretý reťazec, jednoduchá, dvojité a trojitá väzba). Vlastnosti a použitie najjednoduchších organických látok: nasýtené a nenasýtené uhľovodíky. Alkány (metán, etán, propán, bután). Alkény (etén). Alkíny (etín). Prírodné zdroje uhľovodíkov uhľovodíky ako palivo. Deriváty uhľovodíkov (kyselina octová, metanol, etanol, acetón). Vlastnosti a použitie prírodných látok (sacharidy, tuky, bielkoviny). Vlastnosti a použitie polymérov, polymerizácia (polyetylén), plasty, syntetické vlákna čistiacie a pracie prostriedky. Vplyv látok na chemické procesy v živých organizmoch (vitamíny, liečivá, jedy, drogy).

4. Kľúčové kompetencie

- **poznať** organické a anorganické látky, **rozlíšiť** organické a anorganické látky,
- **charakterizovať** uhlík, jeho vlastnosti a formy,
- **vedieť** organické a anorganické zlúčeniny uhlíka,
- **poznať** uhľovodíky, ich stavbu, druhy vzorcov organických zlúčenín,
- **vysvetliť** význam prírodných zdrojov uhľovodíkov a **poznať** jednotlivé prírodné uhľovodíky,
- **opísať** znečistenie životného prostredia prírodnými uhľovodíkmi,

- **zapísať** a **vysvetliť** rozdelenie uhľovodíkov,
- **vedieť** charakterizovať acyklické a cyklické uhľovodíky slovom a vzorcom,
- **zapísať** a **vysvetliť** rozdelenie derivátov uhľovodíkov,
- **vedieť** charakterizovať halogén deriváty a kyslíkaté deriváty (hydroxyderiváty, karbonylové a karboxylové deriváty),
- **zapísať** a **vysvetliť** jednotlivé deriváty uhľovodíkov slovom a vzorcom,
- **vedieť** a **vysvetliť** význam sacharidov, tukov, bielkovín a biokatalyzátorov,
- **vysvetliť** význam liekov, pesticídov, plastov, kozmetických a čistiacich prostriedkov,
- **poznať** negatívne pôsobenie drog a látok ohrozujúcich životné prostredie a človeka,
- **využiť** poznatky zlúčenín uhlíka v praxi,
- **dodržiavať** zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, s chemickými látkami,
- **vedieť používať** ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít,
- **vykonať** podľa návodu: prípravu roztokov, vlastnosti a reakcie sacharidov, dôkaz bielkovín, organické a anorganické látky,
- **vedieť pozorovať** javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich,
- **zaznamenať** výsledok pokusu.

Žiak sa naučí poznávať zlúčeniny uhlíka prírodné uhľovodíky (uhlie, ropa, zemný plyn), rozdelenie uhľovodíkov (acyklické, cyklické), rozdelenie derivátov uhľovodíkov (halogén deriváty, kyslíkaté deriváty), prírodné látky (sacharidy, tuky, bielkoviny, biokatalyzátory), organické látky v bežnom živote (plasty, pesticídy, lieky, drogy).

Odporúčané laboratórne práce:

- Príprava roztokov: NaCl, C₆H₁₂O₆, H₂O.
- Anorganické a organické látky: chlorid sodný, sóda bikarbóna, cukor, parafín.
- Vlastnosti a reakcie sacharidov: glukóza, fruktóza, sacharóza a škrob.
- Dôkaz bielkoviny vo vajcovom bielku a mlieku.

Odporúčané námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé):

- Prezentácia projektov: deriváty uhľovodíkov
- Prezentácia projektov: organické látky
- Prezentácia projektov: vitamíny, liečivá, jedy, drogy

5. Prierezové témy:

Osobnostný rozvoj – rozvíjať potenciál žiakov prostredníctvom laboratórnych cvičení, naučiť žiakov spolupracovať, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pestovať kvalitné medzilidské vzťahy. Vedieť spracovať informácie do prezentačnej formy a odprezentovať ich.

Ochrana života a zdravia – spoznávať jedovaté horľaviny, žieraviny, jedy, oxidačné činidlá, zdraviu škodlivé látky.

Environmentálna výchova – pomôcť žiakom nadobudnúť schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu.

6. Stratégie:

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

1. **Motivačné metódy** (rozprávanie, rozhovor, problém, demonštráciu),
2. **Expozičné metódy** (vysvetľovanie, rozprávanie, rozhovor, beseda, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž, projektová metóda),
3. **Praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštruktáže, práca s knihou a textom, samostatné učenie prostredníctvom informačnej techniky a experimentovanie),
4. **Aktivizujúce metódy** (diskusia, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie),
5. **Fixačné metódy** (metódy opakovania a precvičovania).

Z *organizačných foriem* sa uplatňuje *vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu). *Terénne pozorovania, praktické aktivity* volí učiteľ podľa podmienok školy a regionálnych možností, pričom dbá na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.

7. Učebné zdroje:

VICENOVÁ, H.: Chémia pre 9. ročník základných škôl. EXPOL PEDAGOGIKA. Bratislava, 2012. s. 142. ISBN: 978-80-8091-267-3

PRAČKOVÁ, K.: Chémia pre základné školy. Slovenské pedagogické nakladateľstvo. Bratislava, 1997. s. 238. ISBN: 80-08-02568-9

ADAMKOVIČ, E. a kol.: Chémia 9. Slovenské pedagogické nakladateľstvo. Tlač Slovenská Grafia, a. s., Bratislava, 2006. 196 s. ISBN: 80-10-00991-1

- internet: <https://www.zborovna.sk/novinky/index.php>
<http://planetavedomosti.iedu.sk/>

8. Hodnotenie predmetu:

Povinné práce v hodnotiacom portfóliu:

- ústna odpoveď minimálne raz za polrok (formou 5 otázok – 5 odpovedí),
- písomné práce po ukončení tematického celku,
- laboratórne cvičenie minimálne dvakrát za polrok.

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- vypracovať a odprezentovať projekt na zadanú tému.

Spracoval: PaedDr. Matúš Magera
ZŠ Jaroslava Simana, Októbrová 16
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A PRÍRODA

Predmet: **BIOLÓGIA**

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov.

Štruktúra obsahu v **9. ročníku** sa orientuje na dynamické hľadisko zloženia Zeme, zemského povrchu v súčinnosti so živými zložkami prírody. Predstavuje spolu s vedomosťami nadobudnutými v nižších ročníkoch komplexný pohľad na prírodu a jej vývoj. Nadväzuje sa ďalej orientuje na poznanie vzťahov živej a neživej prírody so zameraním na základné ekologické poznatky.

Obsah ročníka je vcelku zameraný na komplexné poznanie a chápanie vzájomných vzťahov a súvislostí v prírode.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

- **poznať** a **chápať** život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich,
- **poznať** väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku,
- **chápať** základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov,
- **chápať** základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody,
- **viest** k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v iŠKP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP:

<http://www.statpedu.sk/clanky/inovovany-statny-vzdelavaci-program-inovovany-svp-pre-2stupen-zs/clovek-priroda>

pdf biológia (strana 11 – 13)

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard (žiak vie)</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Neživá príroda a jej poznávanie	Žiak bude vedieť uviesť príklady závislosti organizmov od neživej prírody. Žiak bude vedieť opísať príklad vplyvu organizmov na neživú prírodu.	neživá a živá príroda
	Žiak uvedie význam nerastných surovín pre život človeka.	nerastné suroviny, rudy, nerudy
	Žiak bude vedieť určiť a pomenovať stavbu zemského telesa podľa ukážky. Žiak bude vedieť rozlíšiť na ukážke typy zemskej kôry.	zemská kôra pevninská a oceánska, zemský plášť, zemské jadro
	Žiak bude vedieť charakterizovať minerál a uviesť príklad. Žiak bude vedieť charakterizovať horninu a uviesť konkrétny príklad. Žiak bude vedieť rozlíšiť na ukážke minerál a horninu a vedieť uviesť aspoň jeden spôsob vzniku hornín.	minerál, hornina
	Žiak bude vedieť pomenovať priestorový útvar od ktorého závisí tvar a vlastnosti kryštálov.	kryštál, kryštalizácia
	Žiak bude vedieť vymenovať tri mechanické a tri optické vlastnosti minerálov a uviesť ich význam pre človeka.	vlastnosti minerálov, tvrdosť, hustota, farba, lesk
	Žiak vyhľadá informácie o praktickom využití minerálov a hornín a ich výskyt na Slovensku.	chránené minerály
	Žiak bude vedieť kategorizovať horniny podľa znakov. Žiak bude vedieť opísať podstatu vzniku vyvretých hornín. Žiak bude vedieť zdôvodniť štruktúru žuly a čadiča. Žiak bude vedieť rozlíšiť hlbinnú a výlevnú vyvretú horninu a uviesť príklad využitia týchto hornín. Žiak bude vedieť zistiť výskyt vyvretých hornín na geologickej mape Slovenska.	horniny vyvreté, usadené, premenené
	Žiak bude vedieť rozlíšiť na príklade vonkajší a vnútorný geologický proces. Žiak bude vedieť dokumentovať katastrofický geologický proces a jeho následky.	geologické procesy vnútorné, vonkajšie
	Žiak bude vedieť uviesť príklad zdroja a energie geologického procesu.	zdroje energie geologických procesov
	Žiak bude vedieť charakterizovať magmatickú činnosť, odlíši magmu a lávu podľa miesta vzniku. Žiak bude vedieť popísať časti sopky podľa ukážky. Žiak bude vedieť uviesť príklad prospešnosti sopečnej činnosti pre človeka.	činnosť magmatická, sopečná, zemetrasenie, premena hornín
	Žiak bude vedieť opísať podstatu mechanického a chemického zvetrávania a jeho dôsledok.	zvetrávanie mechanické, chemické
	Žiak uvedie príklad vonkajšieho geologického činiteľa, uvedie príklady na rušivú a tvorivú činnosť vonkajších geologických činiteľov.	geologické činitele, činnosť rušivá, tvorivá
	Žiak popíše čiastkové procesy vonkajších geologických činiteľov, bude vedieť pomenovať útvary, do ktorých sa usporadúvajú usadené horniny. Uvedie príklad využitia nespevnenej a spevnenej usadenej horniny.	rozrušovanie, prenášanie, usadzovanie, spevňovanie
	Žiak bude vedieť opísať podstatu krasového	kras, krasové útvary povrchové, podzemné

	procesu, uvedie príklad povrchového a podzemného krasového útvaru. Žiak bude vedieť rozlíšiť kvapľovú a ľadovú jaskyňu podľa výzdoby a príklad týchto jaskýň na Slovensku.	
Dejiny Zeme	Žiak bude vedieť charakterizovať skamenelinu a uvedie príklad skameneliny. Žiak bude vedieť opísať proces vzniku skameneliny a uvedie príklad určovania veku hornín.	vek hornín, pomerný, skutočný
	Žiak bude vedieť proces vzniku skameneliny, usporiadať skameneliny na ukážke podľa geologických éry.	skameneliny, vedúce skameneliny
	Žiak uvedie významné geologické procesy v jednotlivých érach vývoja Zeme. Žiak bude poznať na ukážke príklad vedúcej skameneliny prvohôr, druhohôr, treťohôr a štvrtohôr. Uvedie význam prvohorných papradí a prasličiek v súčasnosti pre človeka.	geologické éry
	Žiak bude vedieť vymenovať geologické jednotky Západných Karpát podľa ukážky. Bude vedieť uviesť príklad typickej horniny geologických jednotiek Západných Karpát. Žiak bude vedieť zostaviť tabuľku jednotlivých etáp vývoja prírody Slovenska s významnými geologickými procesmi a organizmami z konkrétneho obdobia.	vývoj života, zmena zemskej kôry, klimatické zmeny
Ekologické podmienky života	Žiak bude vedieť charakterizovať druh, prostredie a biotop.	druh, prostredie, biotop
	Žiak bude vedieť vymenovať organické látky, ktoré tvoria telá živých organizmov. Uvedie príklad závislosti organizmu od prostredia. Žiak zdôvodní význam slnečného žiarenia pre fotosyntézu. Uvedie význam tepla, vody, vzduchu pre život organizmov a význam minerálnych látok pre život organizmov. Uvedie príklad vplyvu telesnej teploty na život živočíchov. Žiak bude vedieť demonštrovať na príklade prispôbenie sa organizmov množstvu vody v prostredí.	biogénne prvky, faktory abiotické, biotické
	Žiak bude vedieť demonštrovať na príklade prispôbenie sa organizmov životu vo vode, na zemi, v pôde, vo vzduchu. Žiak bude vedieť charakterizovať znášanlivosť organizmov voči podmienkam prostredia.	prispôsobivosť, znášanlivosť
	Žiak rozlíši na ukážke jedinca, populáciu rastlín a populáciu živočíchov. Vysvetlí podmienky rastu populácie, uvedie príklad početne malej a veľkej populácie.	jedinec, populácia
	Žiak bude vedieť rozlíšiť na príklade konkurenciu, predáciu, parazitizmus, symbiózu, identifikovať vonkajšie a vnútorné vzťahy populácií na príklade, vytvoriť pojmovú mapu vzájomných vzťahov medzi populáciami.	vlastnosti populácie
	Žiak uvedie príklad spoločenstva organizmov. Bude vedieť porovnať druhovú rozmanitosť v lese a na poli. Žiak bude vedieť opísať priestorové rozmiestnenie organizmov vo	spoločenstvo, druhová rozmanitosť, štruktúra spoločenstva

	vrstvách lesa. Bude vedieť rozlíšiť prírodné a umelé spoločenstvo a uvedie príklady organizmov prírodného a umelého spoločenstva.	
	Žiak uvedie príklad producenta, konzumenta a reducenta. Žiak bude vedieť zostaviť potravinový reťazec organizmov.	producent, konzument, reducent
	Žiak bude vedieť rozlíšiť na ukážke živé a neživé zložky ekosystému, uvedie príklady ekosystémov, analyzuje umelý a prírodný ekosystém z hľadiska druhovej rozmanitosti.	ekosystém prírodný, umelý
	Žiak bude vedieť zostaviť potravinový reťazec organizmov a potravinovú sieť. Žiak opíše potravinovú pyramídu.	potravinová sieť, pyramída
	Žiak bude vedieť charakterizovať stav biologickej rovnováhy, uvedie príklad jej narušenia. Žiak bude vedieť porovnať podmienky stabilného a nestabilného ekosystému, uvedie tri príklady ekologického prístupu v krajine a tri príklady narušenia ekologickej rovnováhy. Žiak bude vedieť zhodnotiť dôsledky narušenia biologickej rovnováhy.	rovnováha biologická, ekologická
	Žiak bude vedieť zdôvodniť výhody ekologického hospodárenia v krajine.	ekologické hospodárenie

4. Kľúčové kompetencie

- poznať základnú stavbu Zeme, stavebné jednotky zemskej kôry (minerály a horniny),
- poznať geologické procesy, ich zdroje a dejiny Zeme,
- vysvetliť základné ekologické pojmy,
- poznať podmienky života na našej planéte a vzťahy medzi organizmami,
- poznať globálne ekologické problémy ich príčiny, dôsledky pre život na Zemi,
- poznať ich možnosti riešenia z hľadiska jednotlivca a celej spoločnosti,
- rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických aktivít, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov,
- identifikovať a správne používať základné pojmy,
- objektívne opísať základné znaky biologických objektov a procesov,
- vedieť vysvetliť podstatu javov, procesov a vzťahov,
- predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších kľúčových kompetencií žiakov:

- **v oblasti komunikačných schopností:**
 - vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
 - vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
 - vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
 - vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry.
 - vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

- **v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:**
 - navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov,
 - využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh,
 - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia.
- **v oblasti sociálnych kompetencií:**
 - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
 - pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať,
 - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení.
- **v oblasti získavať, osvojovať si a rozvíjať manuálne zručnosti:**
 - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
 - dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia,
 - využívať učebné a iné pomôcky.

Žiak sa naučí poznávať základnú stavbu Zeme, stavebné jednotky zemskej kôry, minerály a horniny – ich rozdelenie, stavbu. Ďalej sa naučí poznávať vonkajšie a vnútorné geologické procesy, dejiny Zeme a základné ekologické pojmy (vzťahy medzi organizmami, globálne ekologické problémy a ich príčiny, dôsledky pre život na Zemi...)

Odporúčané námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé):

- Môj obľúbený minerál/moja obľúbená hornina.
- Základné pozorovanie a rozlišovanie minerálov.
- Geologické dejiny Zeme – prahory, starohory, prvohory, druhohory, tret'ohory, štvrtohory.
- Geologická mapa Slovenska.

5. Prierezové témy:

Do predmetu Biológia sú na základe vhodného výberu priebežne integrované predovšetkým prvky **Environmentálnej výchovy** a mnohé poznatky z oblasti **Ochrany života a zdravia**. Počas celého roka sú pri samostatnej práci žiakov využívané aj prvky **Mediálnej výchovy**.

Ochrana života a zdravia – spoznávať jedovaté až smrteľne jedovaté huby, niektoré jedovaté rastliny, jedovaté stavovce najmä z tried plazov a obojživelníkov. Spoznávať negatívne vplyvy a faktory na ochranu zdravia a života človeka.

Osobnostný rozvoj – rozvíjať potenciál žiakov prostredníctvom praktických cvičení, naučiť žiakov spolupracovať, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, vedieť spracovať informácie do prezentačnej formy a od prezentovať ich.

Mediálna výchova - kompetentne zaobchádzať s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty ako zdroj informácií

Environmentálna výchova – pomôcť žiakom nadobudnúť schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi; poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu

6. Stratégie:

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihlíada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov.

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť **motivačné metódy**, ako je **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia), **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), **motivačnú demonštráciu** (vzbudenie záujmu pomocou, ukážky).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva), **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom), **demonštračná metóda** (demonštrácia obrazov, modelov, prírodnín), **pozorovanie** (cieľené systematické vnímanie objektov a procesov), **manipulácia s predmetmi** (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra), **inštruktáž** (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu).

Významné miesto má **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštruktáže) – pozorovanie dostupných prírodných procesov na podporu chápania vzájomné vzťahy a ich významu. Pri pozorovaniach treba uprednostniť živé biologické objekty, klásť dôraz na poznávanie a rozlišovanie organizmov podľa podstatných vonkajších znakov.

Odporúča sa zvýšiť dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód je vhodná **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), **didaktické hry** (seba realizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), **kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. **metódy opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Z **organizačných foriem** sa uplatňuje **vyučovacia hodina** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu). **Terénne pozorovania, praktické aktivity** volí učiteľ podľa podmienok školy a regionálnych možností, pričom dbá na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.

7. Učebné zdroje:

HANTABALOVÁ, I. a kol.: Prírodopis pre 8. ročník ZŠ. EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o. Bratislava, 2011. s. 127. ISBN: 978-80-10-02077-5

- Encyklopédia Stavba Zeme,

- Atlas minerálov a hornín,
- Geologická mapa Slovenska,
- internet:
www.zborovna.sk,
www.wikipedia.org,
www.zsvalaska.edupage.sk,
www.planetavedomosti.sk

8. Hodnotenie predmetu:

Povinné práce v hodnotiacom portfóliu:

- ústna odpoveď minimálne raz za polrok (formou 5 otázok – 5 odpovedí),
- písomné práce po ukončení tematického celku,
- praktické cvičenie raz za polrok,
- poznávanie hornín

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- účasť na biologickej a environmentálnej olympiáde Envitalent
- vypracovať a odprezentovať projekt na zadanú tému.

Spracovala: Ing. Zuzana Slezáková
 ZŠ Jaroslava Simana, Októbrová 16
 2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Predmet: ETICKÁ VÝCHOVA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Poslaním povinnej voliteľnej predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Zážitkovým učením podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem. Pripravuje mladých ľudí pre život, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

- Prehlbovanie svojich komunikačných spôsobilostí orientovaných na riešenie problémov a vedenie dialógu.
- Rozvíjanie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti.
- Oboznámenie sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl.
- Preberanie zodpovednosti pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov.
- Osvojovanie si významu pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snaha o jeho rozvíjanie a šírenie.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v iŠKP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP:

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>
------------------------	--------------------------	--------------------------

Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí	- vyjadriť a prijať kompliment - zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii - zásady dialógu - objasniť efektívne riešenie konfliktov - vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov	- počúvanie dialógu, - diskusia, - hodnotiace postoje - vyjadrenie a prijatie komplimentu - riešenie konfliktov - asertívne správanie - kompromis
Zdravý životný štýl	- identifikovať dôležitosť zdravého životného štýlu - posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami - rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania - uznávať potrebu ochrany zdravia seba a iných - vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle	- ochrana života - zdravie psychické a fyzické - práca - voľný čas - zdravý životný štýl v konzumnej spoločnosti - vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, - zodpovedný sex - ostych, intimita, hygiena - otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu - cieľavedomosť, prosociálnosť
Závislosti	- identifikovať typy závislosti - diskutovať o škodlivosti siekt - objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami	- závislosti - sekty a kulty - sloboda od závislosti a zdravý životný štýl
Masmediálne vplyvy	- diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov, - analyzovať prvky mediálneho produktu, - vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom, - zostaviť zoznam zásad kritického diváka, - zhodnotiť prínos médií v živote človeka, - vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu, - diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu.	- masmédiá a ich poslanstvo - typy mediálnych produktov - kritický divák - užívanie internetu sociálne siete

4. Kľúčové kompetencie

- komunikačné schopnosti a spôsobilosti
- vie formulovať svoje životné ciele
- vytváranie odolnosti voči nevhodným ponukám
- povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti
- kritické hodnotenie masmediálnych vplyvov a miesto pozitívneho myslenia v živote

5. Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj – vo všetkých TC.

TC Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity – silné a slabé stránky osobnosti, asertivita v každodennosti, manipulácia, tlak skupiny, zásady prosociálneho správania.

TC Etické aspekty vzťahu k rodine – komunikačné zručnosti, rešpektovanie autority, vzťahy medzi súrodencami, práva a povinnosti v rodine.

TC Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti – rozvoj sexuálnej identity, priateľstvo, láska, dôsledky predčasného sexuálneho života.

TC Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne, morálne narušeným ľuďom – spôsoby komunikácie, tolerancia a rešpektovanie odlišností, generačné rozdiely.

6. Stratégie vyučovania

Metódy: motivačné (rozprávanie, rozhovor, demonštrácia, problém)

expozičné (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, pozorovanie)

aktivizujúce (diskusia, didaktické hry, dramatizácia, hranie rolí)

Formy: kooperatívne učenie, individuálna práca

Na začiatku hodiny ETV žiaci sedia v kruhu, pre lepšiu komunikáciu. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom.

7. Učebné zdroje:

Učebnice – Nechaj ma, chcem sa učiť sám 1,2,3,4

Internet, CD, videokazety

8. Hodnotenie:

Na hodinách etickej výchovy učiteľ nehodnotí známkou. Pri aktivitách využíva slovné hodnotenie. Všíma si samostatnosť a správnosť rozhodnutí. Využíva sebahodnotenie a sebareflexiu.

Na polročnom a koncoročnom vysvedčení učiteľ hodnotí žiakov slovom absolvoval/neabsolvoval.

Spracovala: PaedDr. Michaela Badinková
ZŠ J. Simana, Valaská, Októbrová 16
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Predmet: NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojim preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

Ročníková téma: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Mladý človek si kladie existencionálne otázky a hľadá na ne odpovede. Vlastným výberom si zostavuje hierarchiu hodnôt, na základe ktorých si formuje životný štýl. Zaoberá sa aj otázkou viery. Je otvorený pre náboženské prijímanie rozmeru viery v nádeji, ktorú ponúka Boh človeku. Otvorenosť na náboženské nazeranie na svet vytvára priestor na formáciu osobnosti k mravnej zodpovednosti. Mladý človek sa v procese stotožnenia s kresťanskými hodnotami pripravuje na život v zodpovednej kresťanskej angažovanosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehĺbia si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,

- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovávajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho posolstvo vo svojom okolí.

Ročníkový symbol: KVET

Ročníkový cieľ: Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v iŠVP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP: <https://www.minedu.sk/data/att/7537.pdf>

Tematický celok	Výkonový štandard	Obsahový štandard
1. ZODPOVEDNOSŤ	- vysvetliť etymológiu slova zodpovednosť - dať do súvislosti podobenstvo o talentoch s pojmom zodpovednosť - formulovať dôvody osobnej zodpovednosti za svoj život	- zodpovednosť - život – pozvanie k zodpovednosti (podobenstvo o talentoch)
2. ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA	- konfrontovať sa s potrebou životných vzorov, - analyzovať kriticky mediálne ponuky, - analyzovať pozitívne a negatívne vzory a ich vplyv na svoj život, - vnímať seba prijatie a sebaocenenie ako podmienku osobnostného rozvoja, - oceniť ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru, - diskutovať o súčasných kresťanských vzoroch,	- osobnostný rozvoj (sebaocenenie a prijatie) - potreba životných vzorov - korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov) - výzva k hľadaniu a odkrývanie životného zmyslu - Ježiš ako vzor (Ježiš ako človek, Ježiš ako Boží Syn) - ponuka kresťanských vzorov (Jn1,35-39)
3. ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU	- vysvetliť dôvody svojho kresťanského presvedčenia, - vyjadriť význam religiozity človeka ako prejavu po Bohu a zmysle života, - reprodukovat' Vyznanie viery, - charakterizovať sekty a ich nebezpečenstvá, - vysvetliť pojmy: dogma, Učiteľský úrad cirkvi a ich význam, - zdôvodniť potrebu novej reči Cirkvi v súčasnej spoločnosti,	- prečo veriť (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru) - poverčivosť – nesprávna forma religiozity - nebezpečenstvo siekt a ich aktuálna ponuka - vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru - reč Cirkvi – metaforická reč dogiem - nová reč Cirkvi – Druhý vatikánsky koncil - kresťanská zrelosť (sviatostný

		Život)
4. ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV	- objasniť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu, - charakterizovať priateľskú, manželskú, rodičovskú lásku a lásku k Bohu, - rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti, - uznávať kresťanské manželstvo ako spoločenstvo lásky pochádzajúce od Boha, - zdôvodniť jednoduchým spôsobom nerozlučnosť manželstva, - vymenovať základné riziká vyplývajúce zo zneužitia a nepochopenia lásky, - vyjadriť niekoľko základných zásad slušnej komunikácie v rodine aj mimo nej, - vyjadriť v modelových situáciách alternatívy efektívneho riešenia rodinných konfliktov, - obhájiť potrebu zdravej rodiny pre zrelosť človeka a pre odovzdávanie viery,	- túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu) - priateľstvo a láska - vzťah muž a žena - ideál rodiny a pseudorodina - medzigeneračné vzťahy
5. ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET, V KTOROM ŽIJE	- zdôvodniť dôležitosť ekologického myslenia v celospoločenskom kontexte, - aplikovať kresťanské hodnoty na ekologické myslenie, - zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a vo verejnom živote, - vysvetliť historické dôvody rozdelenia kresťanov, - akceptovať nevyhnutnosť úcty a tolerance voči ľuďom iného vierovyznania, - charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku, - vysvetliť pojem ekumenizmus.	- ekológia a zodpovednosť (globálne problémy) - angažovanosť kresťana v spoločnosti - úloha Cirkvi v spoločnosti - kresťanské denominácie na Slovensku - ekumenizmus

4. Kľúčové kompetencie

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu sa z pohľadu zodpovednosti človeka za človeka
- rozumie potrebu komunikácie ako potrebu sebarozvoja
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie reči Cirkvi – metaforickej reči dogiem
- objavuje rozmer novej reči Cirkvi – odkazu II. Vatikánskeho koncilu
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri budovaní vzťahov priateľstva, v manželstve, pri budovaní medzigeneračných vzťahov
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri prekonávaní konfliktov
- kladie si otázky a zisťuje odpovede na otázky ekológie
- rozumie potrebe ekumenického dialógu

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou
- učí sa triediť a hľadať informácie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s inými
- obhajuje svoj názor
- je schopný kritického pohľadu na mediálne vzory
- je schopný korekcie ponúkaných vzorov
- je schopný kritického pohľadu na dôvody pre náboženskú vieru
- zaujíma sa o problém siekt
- je schopný logického zdôvodnenia poverčivosti ako prejavu nezrelej religiozity
- je schopný kritického pohľadu na rozdiel rodiny a pseudorodiny
- je schopný kritického riešenia konfliktov vo vzťahoch
- je schopný kritického pohľadu na otázku ekológie
- je schopný kritického pohľadu na otázku ekumenickej spolupráce
- vníma, rozpozná a pochopí existenciu kresťanských denominácií ako dôsledku historického vývinu

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanského humanizmu pre rozvoj zodpovednosti jednotlivca a spoločnosti
- objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania životného zmyslu človeka
- objavuje prínos kresťanstva pre ochranu manželstva a rodiny
- oceňuje prínos kresťanskej kultúry v ľudskej kultúre

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje potrebu zodpovednosti za seba a za iných
- uvažuje nad princípmi zodpovednosti
- uvažuje nad potrebou vzorov
- uvažuje nad prínosom spirituality pre sociálnu zrelosť
- učí sa tolerancii, ústretovosti, ale aj kritickosti k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje
- prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov osvojovaním postoja náboženskej tolerancie a ústretovosti

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť rozmer zodpovednosti
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel zodpovednosti za život
- dokáže si uvedomiť opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva
- oceňuje skúsenosť druhých ľudí - vzorov z dejín cirkvi
- dokáže si uvedomiť potrebu osobného vyznania viery ako rozhodnutia pre vieru
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality
- dokáže si uvedomiť túžbu po presiahnutí seba
- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania pri budovaní vzťahov
- objavuje kresťanský pohľad na ekologickú otázku
- preberá zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti a Cirkvi
- oceňuje duchovné dedičstvo katolíckej Cirkvi

5. Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je pripravený preberať zodpovednosť za svoj život – v téme Pozvanie k zodpovednosti
- dokáže obhájiť svoj názor – Pozvanie k zodpovednosti
- je schopný empaticky komunikovať a osvojovať sa empatický postoj k ľuďom – Pozvanie k zodpovednosti
- vníma potrebu sebaocenenia a prijatia - v téme Spoznať svoje silné a slabé stránky
- pri vnímaní potreby životných vzorov prehodnocuje ponuku kresťanských vzorov v téme Moje vzory, Ísť za hviezdou
- je otvorený pre transcendentný rozmer života – v téme Čo znamená veriť?
- dokáže rozlíšiť a kriticky posúdiť manipulačné techniky siekt – v téme Sekty
- vníma potrebu osobného rozhodnutia pre vieru – v téme Čo znamená veriť?
- je pripravený stotožniť sa s ideálom rodiny v téme Túžba po láske, Láska a partnerstvo
- vníma kvalitu partnerského vzťahu ako základ manželstva a rodiny v téme – Láska a partnerstvo, Je to láska? Rodina
- je otvorený pre asertívne riešenie medzigeneračných konfliktov - v téme• je otvorený pre ekumenický dialóg medzi kresťanskými denomináciami na Slovensku – v téme Kresťanské posolstvo ľudskosti
- je si vedomý prebrať zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti – v téme Byť prorokom dnešnej doby

Mediálna výchova:

Žiak

- je schopný korekcie mediálnych vzorov - v téme Moje vzory, Ísť za hviezdou

Environmentálna výchova:

Žiak

- aktívne sa podieľa na ochrane životného prostredia (triedenie odpadu v domácnosti, udržiavanie čistoty v prírode, šetrenie energií a zdrojmi) – v téme Pohľad kresťana na vzťah človeka k prírode, Boh pozýva človeka k ochrane Božieho diela

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede
- kladie otázky a zisťuje odpovede
- učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti
- osvojuje si vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- učí sa reagovať primerane situácii
- je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte
- učí sa dešifrovať a vhodne používať symboly
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa:

- učí sa vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- podieľa sa na spoločnej práci projektového vyučovania s použitím IKT (teleprojekty)

- učí sa učiť spoluprácou

6. Stratégie vyučovania

• **metódy:**

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využívame *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy využívame pri vytváraní nových poznatkov a zručností. *Rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra). Využívame i IKT zdroje.

Pre realizáciu cieľov využívame *aktivizujúce metódy*, ako *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami).

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne opakovanie).

• **formy:**

skupinová , samostatná, individuálna práca, vyučovanie v učebni IFV, práca s učebnými zdrojmi

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolí.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

7. Učebné zdroje

Literatúra:

- Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy, internet – www.stránky

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre piaty ročník základných škôl „Zodpovednosť človeka“ vydanú Katolíckym pedagogickým a

katechetickým centrom, v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

Didaktická technika:

- notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa, počítače v učebni informatiky

Materiálne výučbové prostriedky:

- biblické mapy
 - CD s pesničkami, DVD s prezentáciami
- Obrazový a vykladací materiál

8. Hodnotenie predmetu

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov. Žiakom tiež poskytneme priestor na sebahodnotenie a reflexiu.

Na polročnom a koncoročnom vysvedčení žiakov hodnotíme slovom /absolvoval – neabsolvoval/.

Spracovala: Mgr. Paprčková Katarína
ZŠ Jaroslava Simana, Októbrová 16
2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A SVET PRÁCE

Predmet: TECHNIKA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň (33hod/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet Technika zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Koncepcia vzdelávacej oblasti vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Umožňuje seberealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov. Preto je veľmi dôležité, aby žiaci pochopili vedu a techniku ako snahu po dosiahnutí dôležitých výsledkov pre ľudí.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné (univerzálne) kompetencie:

1. Pozitívny vzťah k práci a zodpovednosť za kvalitu svojich spoločných výsledkov práce.
2. Schopnosť riešiť problém.
3. Uplatňovanie tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti.
4. Orientácia v rôznych oboroch ľudskej činnosti, v rôznych formách fyzickej a duševnej práce a osvojenie si potrebných poznatkov a zručností.

Pracovné kompetencie žiaka

- používa bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavenie, dodržiava stanovené pravidlá, plní povinnosti a záväzky, adaptuje sa na zmenené alebo nové pracovné podmienky,
- pristupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia druhých, ochrany životného prostredia i ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt,
- využíva znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach v záujme vlastného rozvoja i svojej prípravy na budúcnosť, robí podložené rozhodnutia o ďalšom svojom vzdelávaní a profesionálnom raste,
- orientuje sa v základných aktivitách, ktoré bude potrebovať k uskutočneniu podnikateľského zámeru a k jeho realizácii, chápe podstatu, cieľ a riziko podnikania, rozvíja svoje podnikateľské myslenie.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

*Predmetu bola ponechaná hodinová dotácia a obsah tak, ako je uvedené v iŠVP.
Odkaz na vzdelávací štandard i ŠVP: <http://www.minedu.sk/data/att/7528.pdf>*

Tematický celok	Výkonový štandard (žiak vie)	Obsahový štandard
Bytové inštalácie 7 hodín	- vysvetliť príčiny možných porúch elektrickej inštalácie a z nich vyplývajúce nebezpečenstvá pre človeka - vysvetliť pravidlá správania sa pri poruchách plynoinštalácie - uviesť najčastejšie poruchy vodoinštalácie a kanalizácie - vyhľadať informácie o možnosti využitia solárnej a geotermálnej energie pri vykurovaní - vysvetliť niektoré poruchy vykurovacích systémov a základné pravidlá správania sa pri poruchách - uviesť príklady možností šetrenia energiami	pracovný poriadok v školskej dielni elektroinštalácia, silnoprádová, slaboprádová, základné prvky bytovej (domovej) inštalácie, elektroinštalačný materiál, spotreba elektrickej energie v domácnosti plynoinštalácia, základné prvky a ich funkcia, poruchy, plynové spotrebiče vodoinštalácia a kanalizácia, základné prvky a ich funkcia, regulácia spotreby v domácnosti kúrenie a klimatizácia v domácnosti, druhy kúrenia a vykurovania, regulácia spotreby tepla, poruchy, klimatizačné zariadenia, formy energie, výpočet spotreby energií v domácnosti revízia a údržba bytových inštalácií
Strojové opracovanie materiálov 4 hodiny	- rozlíšiť podľa princípu obrábania (tvary obrábaných plôch – nástroj – obrábací stroj) metódu obrábania (vŕtanie, brúsenie, sústruženie, frézovanie, lisovanie) - zdôvodniť význam vybraných technológií pre výrobnú prax - prezentovať výsledky pozorovania z exkurzie zameranej na strojové obrábanie technických materiálov	metódy strojového opracovania dreva, kovov a plastov obrábací stroj, obrobok – výrobok, nástroj, pohyby, obrábané plochy CNC stroje (aj modely) Progresívne vybrané metódy obrábania materiálov: laser, vodný lúč, elektroerozívne obrábanie a pod
Tvorivá činnosť 7 hodín	- navrhnuť technologický postup zhotovenia výrobku - zhotoviť výrobok s využitím aj ďalších pracovných postupov, - zdôvodniť potrebu použitia ďalších pracovných postupov ručného spracovania vybraných materiálov pri zhotovení výrobku, - aplikovať jednoduchý elektrický obvod na vlastnom výrobku, - zhotoviť vlastný zložitejší kombinovaný výrobok podľa nimi navrhnutého projektu.	praktické činnosti zamerané na zhotovovanie navrhnutých výrobkov kombinované pracovné námety ďalšie dostupné pracovné postupy z oblasti opracovania dreva, kovov, plastov a z oblasti elektrotechniky návrh a technický výkres vlastného zložitejšieho kombinovaného výrobku, dizajn výrobky: výber z výrobkov z 8. ročníka, t.j. stolový ventilátor na solárny pohon; solárne osvetlenie záhradného chodníka; ochrana bytu/domu – pohybový snímač so zvukovým signálom; štedrovečerný stolový blikajúci (LED) stromček; z nefunkčného „mobilu“ autíčko; netradičný šach; návrh ďalších výrobkov: blikajúci robot – hračka, pohybový spínač osvetlenia domácej posilňovne; domáci hlásič požiaru; „čistotný“ a bezpečný mechanický drvič vlašských orechov; hlásič krádeže bicykla/kočička/kufra/tašky; ťažidlo – reprezentačná plaketa školy a pod.

Svet práce 3 hodiny	• preukázať v modelových situáciách schopnosť prezentovať sa pri vstupe na trh práce • identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní • stanoviť si kariérne ciele	voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebapoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb podnikanie – druhy a štruktúra organizácií, najčastejšie formy podnikania, malé a stredné podnikanie
Príprava jedál a výživa 3 hodiny	• pripraviť jednoduché jedlá v súlade so zásadami zdravej výživy, • dodržiavať základné princípy stolovania, spoločenského správania sa a obsluhy pri stole v spoločnosti, • udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiavať základy hygieny a bezpečnosti práce	príprava jedál (úprava jedál v studenej kuchyni, základné spôsoby tepelnej úpravy, základné postupy pri príprave jedál a nápojov) úprava stola a stolovanie (jednoduché prestieranie, obsluha a správanie sa pri stole, slávnostné stolovanie v rodine, dekorácie a kvety na stole)
Pestovateľské práce a chovateľstvo 4 hodiny	• vykonávať jednoduché pestovateľské činnosti, • zvoliť vhodné pracovné postupy pri pestovaní vybraných rastlín, • zvoliť podľa druhu pestovateľských činností správne pomôcky, nástroje a náradie a urobiť ich údržbu, • dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti,	ovocné dreviny (druhy, spôsob pestovania, uskladnenie a spracovanie) základné podmienky pre pestovanie (pôda a jej spracovanie – rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok; zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín; výživa rastlín, ochrana rastlín a pôdy
Ručné práce 3 hodiny	• šiť rôznymi stehmi • ručne pliesť	základné pomôcky a nástroje na ručné práce, šijací stroj základné stehy, pomocné stehy, obnítkovacie stehy, ozdobné stehy pletenie(hladké a obrátené očká, začínanie a ukončenie pletenia, pridávanie a ubieranie očiek)

4. Kľúčové kompetencie

- bezpečne pri poruchách elektrickej inštalácie, plynoinštalácie, pri poruchách vykurovacích systémov
- zdôvodniť význam technológií pre výrobnú prax
- prezentovať sa pri vstupe na trh práce
- schopnosť plánovať a viesť domácnosť
- dodržiavať základné princípy stolovania a spoločenského správania sa pri stole
- dodržiavať základné pravidlá správnej výživy potrebnej pre zdravie človeka
- schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci
- schopnosť preberať zodpovednosť, schopnosť byť samostatným, schopnosť hodnotiť a vyjadrovať svoj názor
- schopnosť sebapoznania a sebahodnotenia v smere vlastnej profesijnej orientácie

5. Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj - schopnosť preberať zodpovednosť, schopnosť byť samostatným, schopnosť hodnotiť a vyjadrovať svoj názor. Rozvoj profesionálnej orientácie žiaka – schopnosť flexibilne reagovať na zmeny na trhu práce v snahe čo najlepšie sa uplatniť. Tvorba projektu – vytvoriť vlastnú prezentáciu, učiť sa pracovať v tíme a prezentovať výsledky svojej práce

Environmentálna výchova – viesť žiakov k tvorbe a ochrane životného prostredia

Ochrana človeka a zdravia - vedieť bezpečne používať elektrické spotrebiče v domácnosti.

Mediálna výchova – práca s internetom a odbornou literatúrou.

6. Stratégie:

Metódy: výkladová, projektová, problémové vyučovanie, produkčná, rozhovor
Postupy: analýza, syntéza, porovnávanie, sebahodnotenie, prezentácia svojich názorov
Formy: pracovné listy, tímová práca, produktívna práca

7. Učebné zdroje:

Literatúra: Krušpán a kol.: Technická výchova pre 5. až 9. ročník základných škôl;
EXPOL pedagogika, spol.s r.o., 1999
Žáčok a kol.: Technika pre 5. až 9. ročník základnej školy; TBB, a.s. 2012
Encyklopédie
www.zborovna.sk
www.wikipedia.org.

Didaktická technika: počítač, interaktívna tabuľa, dataprojektor
Materiálno-učebné prostriedky: nástenné tabule, nástroje, náradie

8. Hodnotenie predmetu:

V technike a technickej výchove sa hodnotí kvalita vedomostí a zručností, pričom sa prihliada na systematickosť práce a pripravenosť žiaka na vyučovanie. Klasifikujú sa teoretické vedomosti, praktický výkon (práca na úlohe zadanej na PC, konštrukčnej úlohe alebo práca na výrobku). Žiak je hodnotený klasifikáciou minimálne dvakrát za polrok.

Klasifikujú sa:

- teoretické vedomosti, tvorivosť a samostatnosť,
- praktický výkon pri riešení úloh, zadání, projektov,
- krátky písomný test / za polrok 1- 2 testy/,
- ústna odpoveď /1 - 2 za polrok/,
- vytvorenie ročníkového projektu,
- estetická úprava zošitov.

Spracovala: Mgr. Nemčáková Oľga
ZŠ Jaroslava Simana, Valaská, 2016,
upravila: Mgr. Katarína Paprčková, 2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: UMENIE A KULTÚRA

Predmet: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 1 hodina/týždeň (33 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Výtvarná výchova je predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií). Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahŕňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov – schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalosti rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a vytvárajú ich „obraz sveta“.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení – výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú
- im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní, rozvíjajú si pozorovacie schopnosti, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- spoznajú a slovne pomenujú (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- poznávajú vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú
- uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícii a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie.

HLAVNÝ CIEĽ PREDMETU:

Žiaci sú prostredníctvom aktívnych činností uvádzaní do vizuálnej kultúry a komunikácie – na úrovni poznania i vlastného vyjadrovania.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vyučovaciemu predmetu bola ponechaná hodinová dotácia i rozsah vzdelávacieho štandardu v takej forme, ako je uvedené v ŠVP.

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP: <https://www.minedu.sk/data/att/7506.pdf>

Tematický celok	Výkonový štandard	Obsahový štandard
Možnosti zobrazovania videného sveta	- výtvarne rekonštruovať časť neúplného obrazu.	- doplnenie časti reprodukcie (fotografie) kresbou (maľbou) - dôraz na približné napodobenie štýlu, výrazu a proporcií v doplnenej časti - „rekonštrukcia“ – tónovanie plasticity (reštaurovanie chýbajúcej časti)
Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	- kombinovať rôzne vybrané štýly výtvarného vyjadrovania v jednom obraze.	- konfrontácia rôznych štýlov moderného alebo predmoderného umenia (obraz maľovaný rôznymi štýlmi a rukopismi zvolenými podľa ukážok) - vybrané „- izmy“ moderného umenia - maľba vybraných predmoderných slohov - výber, kombinácia, syntéza, komponovanie a porovnanie formálnych a výrazových vlastností rôznych štýlov
Podnety súčasného a moderného výtvarného umenia	- vyjadriť (nahradia, parafrázujú) podstatné prvky svojho obrazu (výtvarného diela) slovami (textom).	- konceptuálne umenie - nahradenie obrazu (predstavy) slovným výrazom, vystihujúcim jej podstatné prvky, alebo: parafráza (interpretácia) zvoleného konceptuálneho diela; text vyjadrujúci v jednoduchšej forme podstatu „zobrazenej“ skutočnosti; slovo ako náhrada obrazu (sochy, akcie...) - text a písmo vo výtvarnom umení, konceptuálny text, obraz z písma, textu - lettrismus - text umiestnený v konkrétnom prostredí (kontexte), na objekte, alebo na časti obrazu
Podnety dejín výtvarného umenia	- rozpoznať typické znaky secesného umenia a architektúry, - rozlíšiť typické prvky rôznych umeleckých slohov - ich súvislosti a rozdiely.	- secesné umenie (secesné maliarstvo, grafika, architektúra, odievanie, dizajn, šperk...) - výtvarné reakcie žiakov na vybraný secesný artefakt, využitie organického ornamentu
Podnety fotografie	- upraviť fotografiu v počítači.	- digitálna postprodukcia fotografie montáže, filtre, zmeny farebnosti, proporcií; výber časti obrazu, fotomontáž. digitálnej fotografie <i>pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá</i>
Podnety filmu a videa	- poznať hlavné fázy procesu vzniku audiovizuálneho diela.	- krátky príbeh – video (klip) film a videoumenie hra na „filmový štáb“ – rôzne úlohy pri príprave a realizácii filmu <i>pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá</i>
Podnety architektúry	- vytvoriť jednoduchý model architektúry podľa svojho	- návrh a model vybraného typu architektúry (budovy, urbanizmu, krajiny)

	návrhu.	architektúry...) - práca architekta – tvorba architektonického návrhu
Podnety dizajnu	- uplatniť výtvarné kritériá pri úprave svojho zovňajšku	- telový dizajn – úprava tváre (make up), účesu, očí, nechťov; optické korekcie tvaru a výrazu tváre, líčenie - kaderníctvo, maskovanie, líčenie, kamufláž (televízne, divadelné, fantazijné, historické...) - experimentovanie so svojím zovňajškom - body art <i>pozn.: možnosť prepojiť s tematickými celkami: možnosti zobrazovania videného sveta a podnety fotografie</i>
Podnety tradičných remesiel	- poznať najdôležitejšie tradičné (ľudové) remeslá.	- tradičné (ľudové, historické) remeslá (techniky a výrobky) - výtvarná interpretácia vybranej tradičnej techniky
Elektronické médiá	- upraviť videoklip v počítači.	- postprodukcia obrazovej a zvukovej časti videoklipu, fotografie - prenos dát (z kamery, fotoaparátu alebo mobilného telefónu do počítača) - uloženie dát, videoformát - výber, úpravy, strihanie a spájanie zvuku a obrazu - prezentácia videoklipu <i>poz.: prepojenie s tematickými celkami: podnety fotografie a podnety videa</i>
Škola v galérii	- diskutovať o súčasných výtvarných dielach (o výstave, dizajne, architektúre, filme).	- komentovanie rôznych (vybraných) druhov médií, žánrov, štýlov, období a rôznych autorských prístupov v rámci jedného média, žánru, obdobia (podľa diel v galérii, virtuálnej galérii alebo podľa reprodukcii) - knihy o modernom umení/dizajne/architektúre - časopisy o súčasnom umení <i>pozn.: možnosť prepojenia s tematickým celkom: výtvarné vyjadrovacie prostriedky</i>
Podnety poznávania sveta	- rozpoznať vizuálno-estetické hodnoty v procesoch v prírode, - výtvarne interpretovať vybraný proces.	- výtvarné vyjadrenie alebo využitie vybraných fyzikálnych / chemických / biologických procesov - dielo (objekt, obraz), ktoré využíva výtvarné vlastnosti fyzikálneho / chemického / biologického / procesu alebo zobrazuje samotný proces - procesuálne umenie
Synestetické podnety	- rozpoznať vzťahy, podobnosti a rozdielnosti medzi hudobným a výtvarným umením.	- výrazne odlišné hudobné formy (napríklad: symfónia, sonáta, fuga, ária...) - vyjadrenie vizuálnych analógií prostredníctvom výtvarných prostriedkov

4. Kľúčové kompetencie

Žiak by mal mať po absolvovaní **nižšieho sekundárneho vzdelania** tieto vedomosti, zručnosti a postoje:

Vedomosti

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

Zručnosti a spôsobilosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry,

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.),
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.

Postoje

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je a priori **tvorivý prístup** – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, teda **autentické riešenie**, a postupne formuloval svoj estetický i hodnotiaci názor. Formovanie takéhoto prístupu je dôležitým momentom výučby, ktorý vyvažuje prevažne propozičné a konvergentné myslenie.

5. Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj: v témach Výtvarný jazyk, možnosti zobrazovania videného sveta, Podnety výtvarného umenia, Podnety rôznych oblastí poznávania

- rozvíjať ľudský potenciál , poskytovať základy pre plnohodnotný a zodpovedný život
- rozvíjať tvorivý prístup k vlastným činnostiam, otvorenosť k experimentovaniu
- rozvíjať sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, zodpovednosť za svoje konanie

Multikultúrna výchova:

- rozvíjať poznanie rozličných tradičných aj nových kultúr, akceptovať kultúrne rozmanitosti ako spoločenskú realitu - v téme Podnety výtvarného umenia,
- uvedomovať si vlastnú kultúrnu identitu a vedieť ju porovnávať so špecifikami iných kultúr – v téme Tradícia a identita

Mediálna výchova:

- schopnosti samostatne vyjadriť svoj názor na informácie z médií – v téme Elektronické médiá
- rozvíjať spôsobilosť využívať médiá a ich produkty – Elektronické médiá
- vyjadriť svoj názor na informácie z médií, uvedomovať si negatívne vplyvy na svoju osobnosť

Regionálna výchova:

- uvedomovať si vlastnú kultúrnu identitu - v téme Tradícia a identita
- poznať kultúru, tradície svojho regiónu – v téme Tradícia a identita

6. Stratégie vyučovania

- **metódy:** motivačná metóda, demonštračná metóda, expozičná metóda, práca s predmetmi, beseda, návšteva výstavy, exkurzia, prezentácia vlastnej tvorby
- **formy:** individuálna, skupinová práca, práca s PC

7. Učebné zdroje:

- **Učebnice:**
- **Odborná literatúra**
- **Učebné pomôcky:** edukačné DVD/CD, nahrávky o umení, digitálny fotoaparát, videokamera, PC, internetové stránky, filmové, hudobné a literárne ukážky, reprodukcie diel výtvarných umelcov, výtvarná tvorba žiakov
- **Materiálové pomôcky:** odpadový materiál, výkresy, baliaci papier, farebný papier, grafický materiál – ceruzky, tuš, drevko, uhlík, akvarelové farby, tempery, štetce, modelovacia hmota, sadra

8. Hodnotenie predmetu:

Ťažiskovou formou hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, v ktorom učiteľ žiakovi poskytne citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti. Vo vzájomnej komunikácii má žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Žiaka vedieme k sebahodnoteniu.

Nehodnotíme známku každú prácu a výkon žiaka. Žiak je hodnotený z úloh v rámci rozličných metodických radov, aby bola vyváženosť výkonu žiaka, nakoľko môžu byť rozdiely vzhľadom na rôznorodosť záujmov a schopností žiakov. Berieme ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, seba projekciou, záujmami a intímnym svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh. Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale zvažujeme všetky nižšie vymenované kritériá. Hodnotíme proces výtvarných činností, prípravu pomôcok, pretože práve v rámci tohto procesu dochádza k formácii osobnosti žiaka a k získavaniu kompetencií – k napĺňaniu cieľov výtvarnej výchovy.

Hodnotenie predmetu sa vykonáva známkou.

Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) **priebeh vytvárania postojov:**

- **prístup** k činnostiam z hľadiska prípravy pomôcok,
- **prístup** k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy,
- **otvorenosť** voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení,
- **cieľavedomosť** riešení,
- **záujem** o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok,
- **schopnosť** spolupracovať,
- **schopnosť** zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov,

b) **priebeh získavania zručností a spôsobilostí:**

- **technické zručnosti** (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi),
- **mentálne spôsobilosti** na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky),

c) priebeh získavania vedomostí:

- **znalosti** oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
 - **pochopenie** výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho,
 - **znalosť** materiálov, techník, médií a procesov ich používania,
- d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.**

Spracovala: Mgr. Katarína Paprčková
ZŠ Jaroslava Simana, Októbrová 16, Valaská,
september 2019

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 2

Vzdelávacia oblasť: ZDRAVIE A POHYB

Predmet: TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Ročník: deviaty

Časový rozsah výučby: 2 hodiny/týždeň (66 hodín/rok)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.
- Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.
- Žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- Žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.

- Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.
- Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- Žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľnočasových aktivít.

Učebné kompetencie

- Žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
- Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Interpersonálne kompetencie

- Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- Žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.
- Žiak sa správa empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Postojové kompetencie

- Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.
- Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápole i v živote, uznať kvality súpera.
- Žiak dodržiava princípy fair-play.
- Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.
- Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

Obsah

Vzdelávací štandard má štyri základné časti: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia atletika (15 %), základy gymnastických športov (15 %), športové hry (25 %), sezónne pohybové činnosti (15 %) a povinne voliteľný tematický celok (30 %).

Základnou organizačnou formou je 45-minútová vyučovací hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

1. Zdravie a jeho poruchy
2. Zdravý životný štýl
3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť
4. Športové činnosti pohybového režimu

Ciele jednotlivých modulov

Zdravie a jeho poruchy

- pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie,
- mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc,
- vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie.
- mať vytvorenú hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto.

Zdravý životný štýl

- poznať a dodržiavať zásady správnej výživy,
- zaradiť využívať športové a pohybové činnosti vo svojom voľnom čase,
- mať predstavu o svojich pohybových možnostiach,
- pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy,
- pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie.

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

- poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti,
- vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností,
- vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov,
- vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti.

Športové činnosti pohybového režimu

- využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti,
- vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti,
- prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti,
- preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach,
- mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.

V každom ročníku je povinný aspoň jeden voliteľný TC. Voliteľné TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie voliteľných TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej a športovej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah voliteľných TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy. Učiteľ môže zaradiť do plánu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho pregraduálnej prípravy na vysokej škole, alebo na ktoré získal trénerské alebo cvičiteľské vzdelanie, alebo certifikát v niektorej forme ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. Ako povinne voliteľný tematický celok je možné zaradiť menej známe športové hry ako bejzbal, softbal, ringo, lakros, bedminton, florbal, a iné športy, a pohybové aktivity ako korčuľovanie, in-line korčuľovanie, snowboarding, ale i tanec, ľadový hokej a iné pohybové aktivity.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Odkaz na vzdelávací štandard ŠVP: <http://www.minedu.sk/data/att/7504.pdf>

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard /žiak vie/</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Atletika	prakticky demonštrovať osvojenú techniku základných atletických disciplín	technika atletických disciplín, základy techniky atletických činností atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, rýchly beh do 60

		m, vytrvalostný beh, štafetový beh, hod loptičkou
Základy gymnastických športov	popísať štruktúru gymnastických športov prakticky demonštrovať osvojené cvičebné tvary zo športovej a modernej gymnastiky, vytvoriť gymnastické kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny, zaznamenať chyby v predvedení a v rozsahu pohybu v gymnastických súťažiach,	rozdelenie gymnastických športov (športová gymnastika, športový aerobik, moderná gymnastika) športová gymnastika prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy spoločnej pohybovej skladby akrobacia ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohy, kotúľové väzby, stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred, premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách – kotúľ vpred, skoky a obraty znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo čelne, bočne, s obratom cvičenie na náradí a s náradím hrazda po ramená - zostava 4 cvičebné tvary - výmyk, toč jazdmo vpred, vzad, prešvih únožmo vpred, vzad, zoskok preskok – koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH: skrčka, roznožka, odbočka nízka kladina D zostava 2 dĺžky náradia: chôdza, tanečné kroky, predskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat jednonožne o 180°; ľah vznesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo, kruhy CH – kmihanie vo vise, vis vznesmo, vis strmhlav, zhyb vo vise moderná gymnastika D švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavonožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmihanie; hádzanie a chytanie lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; výrazovo-estetické prostriedky gymnastických a aerobikových pohybov kondičná zložka, technická zložka gymnastických športov

Športové hry	pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku, vyplniť jednoduchý pozorovací hárok o výkone hráča i družstva, ukázať a v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca, využiť herné kombinácie a systémy v hre,	funkcie hráčov v jednotlivých športových hrách, systematika herných činností, herné kombinácie a herné systémy hodnotenie herného výkonu hráča i družstva v danej športovej hre <u>basketbal</u> - bránenie hráča bez lopty a s loptou, hrať na 2 koše podľa pravidiel <u>futbal</u> - prihrávka, tlmenie lopty, strelba, obsadzovanie hráča bez lopty a s loptou, hrať podľa pravidiel <u>hádzaná</u> - prihrávka jednou rukou od pleca s veľkým náprahom <u>volejbal</u> - odbitie horné na mieste, po pohybe, spodné podanie, prihrávka na nahrávača pri sieti, nahrávka, hrať podľa upravených pravidiel (2:2, 3:3)
Sezónne pohybové činnosti	orientovať sa v prírode podľa turistických značiek, mapy, buzoly, ale aj prírodných úkazov, absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok v dĺžke 4 – 8 km, v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia, zorganizovať pohybové hry v prírode pre kolektív spolužiakov, dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.	cvičenia v prírode orientácia na stanovisku podľa buzoly, určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia ohniska presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode jazda na bicykli, zmeny smeru a rýchlosti jazdy, otáčanie, predchádzanie a jazda zručnosti
Povinne voliteľný tematický celok	popísať a ukázať osvojené pohybové činnosti ovládať základné rytmické pohyby, dokázať ich kombinovať a pomocou hudby zacvičiť poznať pravidlá hry a hrať podľa pravidiel	<u>korčuľovanie</u> základy techniky korčuľovania (jazda vpred, vzad, brzdenie, prekládanie vpred a vzad) pohybové hry a súťaže na ľade <u>aerobic, zumba</u> základné tanečné kroky a ich kombinácie cvičenia s fitloptami <u>florball</u> prihrávky, vedenie loptičky, zakončenie strelbou do bránky obránné a útočné systémy, hra

	ovládať hru vo dvojici	<u>badminton</u> držanie rakety, prihrávky
--	------------------------	---

4. Kľúčové kompetencie

- žiak vie preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach
- žiak ovláda športové hry podľa základných pravidiel
- žiak dokáže technicky správne predviesť jednotlivé pohybové činnosti /ľah vznesmo, stoj na lopatkách, kotúl vpred a vzad, bežecká technika/
- žiak chápe účinok pohybovej aktivity na zdravie

5. Prierezové témy:

Multikultúrna výchova – vyzdvihovať dôležitosť ľudských vzťahov, prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, tolerovať sa, prejavovať ľudskú solidaritu, prispievať k zapojeniu spolužiakov z odlišného kultúrneho prostredia v témach: Olympijská výchova, Atletika, Športové hry.

Ochrana života a zdravia - poukázať na dôležitosť dodržiavania pravidiel, bezpečnostných opatrení, oboznámiť žiakov s nebezpečnými miestami - v témach: Úvodná hodina, Poznatky z telesnej výchovy a športu, Atletika, Športové hry, Športová príprava na brannú zdatnosť, Sezónne činnosti - korčuľovanie, gymnastika, Testy VPV,

Mediálna výchova - využívať potenciál médií a zdrojov informácií, zmysluplne využívať médiá a ich produkty - v témach: Športové hry, Olympizmus, Aerobic, Zumba,

Environmentálna výchova- poukázať na vplyv prostredia na vlastné zdravie človeka a ostatných ľudí, dôležitosť starostlivosti o prírodu pri organizovaní športových podujatí, podnecovať aktivitu, tvorivosť a toleranciu vo vzťahu k prostrediu, aj sa angažovať v riešení problémov spojených s ochranou životného prostredia - v témach: Atletika, Športová príprava na brannú zdatnosť, Sezónne činnosti- korčuľovanie, Cvičenie v prírode je obohacujúce v zdravom a čistom prostredí.

Osobnostný a sociálny rozvoj - pomáhať každému žiakovi hľadať a utvárať praktické zručnosti, vedieť sa rozhodovať v bežných, ale aj vypätých situáciách - v témach: Atletika, Športové hry, Olympizmus, Gymnastika, Aerobic, Zumba, Rytmická gymnastika, Netradičné pohybové aktivity, Sezónne cvičenia- cvičenia v prírode.

6. Stratégia:

Metódy: metóda osvojovania si vedomostí a zručností, motivačná, fixačná, demonštračná,

Postupy: analýza, syntéza, indukcia, porovnávanie, dedukcia

Formy: individuálna, skupinová, hra

7. Učebné zdroje:

Literatúra: Metodika telesnej výchovy

Didaktická technika: CD zumba, aerobic, pilates, IKT, dataprojektor, notebook, TV-DVD

Ďalšie zdroje: www.zborovna.sk

www.infovek.sk

8. Hodnotenie predmetu:

Povinné práce v hodnotiacom portfóliu:

- testovanie výkonnosti žiakov na konci šk. roku
- plnenie športových disciplín v rámci svojich možností
- zapájanie sa do hernej činnosti počas vyučovania

Voliteľné práce v hodnotiacom portfóliu:

- účasť na športových súťažiach

Spracovala: Mgr. Pohorelcová Jana
ZŠ Jaroslava Simana, Októbrová 16
Valaská, 2019